

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	Iznos
				Tekuća godina	Krajnje stanje 31.12.2022.	Prethodna godina Početno stanje 01.01.2022.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA			0	0	
00	A. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0001		0	0	
	B. STALNA IMOVINA (0003+0009+0017+0018+0028)	0002		644,092	664,879	0
01	I. NEMATERIJALNA IMOVINA (0004+0005+0006+0007+0008)	0003		865	1,387	0
010	1. Ulaganja u razvoj	0004	5	548	782	
011, 012 i 014	2. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala nematerijalna imovina	0005	5	317	605	
013	3. Gudvil	0006		0	0	
015 i 016	4. Nematerijalna imovina uzeta u lizing i nematerijalna imovina u pripremi	0007		0	0	
017	5. Avansi za nematerijalnu imovinu	0008		0	0	
02	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (0010+0011+0012+0013+0014+0015+0016)	0009		643,227	663,492	0
020,021 i 022	1. Zemljište i građevinski objekti	0010	6	111,802	116,058	
023	2. Postrojenja i oprema	0011	6	344,157	355,593	
024	3. Investicione nekretnine	0012		0	0	
025 i 027	4. Nekretnine, postrojenja i oprema uzeta u lizing i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	0013	6	185,467	165,654	
026 i 028	5. Ostale nekretnine, postrojenja i oprema i ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi	0014	6	654	704	
029 (deo)	6. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u zemlji	0015	6	1,147	25,483	
029 (deo)	7. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u inostranstvu	0016	6	0	0	
03	III. BIOLOŠKA SREDSTVA	0017		0	0	
04 i 05	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (0019+0020+0021+0022+0023+0024+0025+0026+0027)	0018		0	0	0
040 (deo), 041 (deo) i 042 (deo)	1. Učešća u kapitalu pravnih lica (osim učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća)	0019	7	0	0	
040 (deo), 041 (deo) i 042 (deo)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	0020		0	0	
043, 050 (deo) i 051 (deo)	3. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica u zemlji	0021		0	0	
044, 050 (deo) i 051 (deo)	4. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica u inostranstvu	0022		0	0	
045 (deo), i 053 (deo)	5. Dugoročni plasmani (dati krediti i zajmovi) u zemlji	0023		0	0	
045 (deo), i 053 (deo)	6. Dugoročni plasmani (dati krediti i zajmovi) u inostranstvu	0024		0	0	
046	7. Dugoročna finansijska ulaganja (hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti)	0025		0	0	
047	8. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	0026		0	0	
048, 052, 054, 055 i 056	9. Ostali dugoročni finansijski plasmani i ostala dugoročna potraživanja	0027		0	0	
28 (deo), osim 288	V. DUGOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0028		0	0	
288	V. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0029		0	0	
	G. OBRтна IMOVINA (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057+ 0058)	0030		382,390	312,047	0
Klasa 1, osim grupe računa 14	I. ZALIHE (0032 + 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031		243,903	199,809	0
10	1. Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	0032	8	108,735	95,115	
11 i 12	2. Nedovršena proizvodnja i gotovi proizvodi	0033	8	113,088	101,142	
13	3. Roba	0034	8	653	326	
150, 152 i 154	4. Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji	0035	8	2,006	260	
151, 153 i 155	5. Plaćeni avansi za zalihe i usluge u inostranstvu	0036	8	19,421	2,966	

14	II. STALNA IMOVINA KOJA SE DRŽI ZA PRODAJU I PRESTANAK POSLOVANJA	0037	8	1,380	1,380	
20	III. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038		121,158	103,607	0
204	1. Potraživanja od kupaca u zemlji	0039	9	21,024	35,058	
205	2. Potraživanja od kupaca u inostranstvu	0040	9	20,232	16,049	
200 i 202	3. Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u zemlji	0041	9	79,902	52,500	
201 i 203	4. Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u inostranstvu	0042		0	0	
206	5. Ostala potraživanja po osnovu prodaje	0043		0	0	
21, 22 i 27	IV. OSTALA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (0045 + 0046 + 0047)	0044		7,479	3,989	0
21, 22 osim 223 i 224, i 27	1. Ostala potraživanja	0045	10	7,403	3,927	
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	0046		0	0	
224	3. Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	0047	10	76	62	
23	V. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048		0	0	0
230	1. Kratkoročni krediti i plasmani - matično i zavisna pravna lica	0049		0	0	
231	2. Kratkoročni krediti i plasmani - ostala povezana lica	0050		0	0	
232, 234 (deo)	3. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u zemlji	0051		0	0	
233, 234 (deo)	4. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u inostranstvu	0052		0	0	
235	5. Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	0053		0	0	
236 (deo)	6. Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	0054		0	0	
237	7. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	0055		0	0	
236 (deo), 238 i 239	8. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	0056		0	0	
24	VI. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI	0057	12	1,024	1,129	
28 (deo), osim 288	VII. KRATKOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0058	13	7,446	2,133	
	D. UKUPNA AKTIVA = POSLOVNA IMOVINA (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059		1,026,482	976,926	0
88	Đ. VANBILANSNA AKTIVA	0060		0	0	
	PASIVA			0	0	
	A. KAPITAL (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) <= 0	0401		638,449	609,535	0
30, osim 306	I. OSNOVNI KAPITAL	0402	14	162,274	162,274	
31	II. UPIŠANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0403		0	0	
306	III. EMISIONA PREMIJA	0404		0	0	
32	IV. REZERVE	0405	14	2	2	
330 i potražni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i dugovni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	V. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMPONENTI OSTALOG SVEOBUHVATNOG REZULTATA	0406	14	60,447	60,447	
	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMPONENTI OSTALOG SVEOBUHVATNOG REZULTATA	0407	14	1,292	1,292	
34	VII. NERASPOREĐENI DOBITAK (0409 + 0410)	0408		417,018	388,104	0
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	0409	14	388,104	336,514	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	0410	14	28,914	51,590	
	VIII. UČEŠĆE BEZ PRAVA KONTROLE	0411		0	0	
35	IX. GUBITAK (0413 + 0414)	0412		0	0	0
350	1. Gubitak ranijih godina	0413		0	0	
351	2. Gubitak tekuće godine	0414		0	0	
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (0416 + 0420 + 0428)	0415		103,347	103,915	0
40	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (0417+0418+0419)	0416		3,765	4,283	0
404	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	0417	15	3,765	4,283	
400	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	0418		0	0	
40, osim 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	0419		0	0	

41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420		99,582	99,632	0
410	1. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	0421	16	0	0	
411 (deo) i 412 (deo)	2. Dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0422		0	0	
411 (deo) i 412 (deo)	3. Dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0423		0	0	
414 i 416 (deo)	4. Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u zemlji	0424	17	99,582	99,632	
415 i 416 (deo)	5. Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u inostranstvu	0425		0	0	
413	6. Obaveze po emitovanim hartijama od vrednosti	0426		0	0	
419	7. Ostale dugoročne obaveze	0427	19	0	0	
49 (deo), osim 498 i 495 (deo)	III. DUGOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0428		0	0	
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	0429	42	18,003	18,003	
495 (deo)	G. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	0430		0	0	
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431		266,683	245,473	0
467	I. KRATKOROČNA REZERVISANJA	0432		0	0	
42, osim 427	II. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433		25,186	50,942	0
420 (deo) i 421 (deo)	1. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0434		0	0	
420 (deo) i 421 (deo)	2. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0435		0	0	
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo), 429	3. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu domaće banke	0436		0	0	
422 (deo), 425 (deo) i 429	4. Obaveze po osnovu kredita od domaćih banaka	0437	19	25,186	50,942	
423, 424 (deo), 425 (deo) i 430	5. Krediti, zajmovi i obaveze iz inostranstva	0438		0	0	
426	6. Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti	0439		0	0	
428	7. Obaveze po osnovu finansijskih derivata	0440		0	0	
430	III. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	0441	20	48,225	13,594	
43, osim 430	IV. OBAVEZE IZ POSLOVANJA (0443 + 0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448)	0442		181,610	146,854	0
431 i 433	1. Obaveze prema dobavljačima - matična, zavisna pravna lica i ostala povezana lica u zemlji	0443	21	86,798	34,855	
432 i 434	2. Obaveze prema dobavljačima - matična, zavisna pravna lica i ostala povezana lica u inostranstvu	0444		0	0	
435	3. Obaveze prema dobavljačima u zemlji	0445	21	55,196	60,603	
436	4. Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	0446	21	39,456	51,042	
439 (deo)	5. Obaveze po menicama	0447		0	0	
439 (deo)	6. Ostale obaveze iz poslovanja	0448	21	160	354	
44, 45, 46, osim 467	V. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE (0450 + 0451 + 0452)	0449		11,425	29,800	0
44, 45 i 46 osim 467	1. Ostale kratkoročne obaveze	0450	22	10,842	19,708	
47, 48 osim 481	2. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	0451	23-24	583	6,613	
481	3. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	0452	24	0	3,479	
427	VI. OBAVEZE PO OSNOVU SREDSTAVA NAMENJENIH PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	0453		0	0	
49 (deo) osim 498	VII. KRATKOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0454	25	237	4,283	
	D. DOBITAK IZNAJ VISINE KAPITALA (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) >= 0 = 0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0408 - 0411 - 0412	0455		0	0	
	E. UKUPNA PASIVA (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456		1,026,482	976,926	0
89	Ž. VANBILANSNA PASIVA	0457		0	0	

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5	5
	A. POSLOVNI PRIHODI (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011+ 1012)	1001		479,180	970,152
60	I. PRIHODI OD PRODAJE ROBE (1003 + 1004)	1002		2,768	540
600,602 i 604	1. Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	1003	27	2,768	540
601, 603 i 605	2. Prihodi od prodaje roba na inostranom tržištu	1004		0	0
61	II. PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA (1006 + 1007)	1005		450,366	913,096
610, 612 i 614	1. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	1006	27	359,219	637,859
611, 613 i 615	2. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	1007	27	91,147	275,237
62	III. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE	1008	27	3,792	9,703
630	IV. POVEĆANJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA	1009	27	19,039	38,522
631	V. SMANJENJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA	1010	27	7,094	27,880
64 i 65	VI. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	1011	27	10,309	36,171
68, osim 683, 685 i 686	VII. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1012		0	0
	B. POSLOVNI RASHODI (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022+ 1023 + 1024)	1013		444,103	907,825
50	I. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE	1014	28	2,067	476
51	II. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE	1015	29	303,410	653,321
52	III. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI (1017 + 1018 + 1019)	1016		70,767	158,233
520	1. Troškovi zarada i naknada zarada	1017	30	57,663	130,448
521	2. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	1018	30	8,831	18,956
52 osim 520 i 521	3. Ostali lični rashodi i naknade	1019	30	4,273	8,829
540	IV. TROŠKOVI AMORTIZACIJE	1020	32	30,863	59,787
58, osim 583, 585 i 586	V. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1021		0	0
53	VI. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA	1022	31	10,834	27,168
54, osim 540	VII. TROŠKOVI REZERVISANJA	1023	33	0	476
55	VIII. NEMATERIJALNI TROŠKOVI	1024	34	26,162	8,364
	V. POSLOVNI DOBITAK (1001 - 1013) >= 0	1025		35,077	62,327
	G. POSLOVNI GUBITAK (1013 - 1001) >= 0	1026		0	0
	D. FINANSIJSKI PRIHODI (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027		202	408
660 i 661	I. FINANSIJSKI PRIHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1028		0	0
662	II. PRIHODI OD KAMATA	1029	35	0	0
663 i 664	III. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE I POZITIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1030	35	202	408
665 i 669	IV. OSTALI FINANSIJSKI PRIHODI	1031		0	0
	Đ. FINANSIJSKI RASHODI (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032		3,263	4,598
560 i 561	I. FINANSIJSKI RASHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1033		0	0
562	II. RASHODI KAMATA	1034	36	3,039	3,917
563 i 564	III. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE I NEGATIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1035	36	224	681
565 i 569	IV. OSTALI FINANSIJSKI RASHODI	1036		0	0
	E. DOBITAK IZ FINANSIRANJA (1027 - 1032) >= 0	1037		0	0
	Ž. GUBITAK IZ FINANSIRANJA (1032 - 1027) >= 0	1038		3,061	4,190
683, 685 i 686	Z. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1039	37	0	0

583, 585 i 586	I. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1040	38	0	1,161
67	J. OSTALI PRIHODI	1041	39	956	7,095
57	K. OSTALI RASHODI	1042	40	135	6,721
	L. UKUPNI PRIHODI (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043		480,338	977,655
	LJ. UKUPNI RASHODI (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044		447,501	920,305
	M. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1043 - 1044) >= 0	1045		32,837	57,350
	N. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1044 - 1043) <= 0	1046		0	0
69-59	~~NJ. POZITIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU DOBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA~~	1047		0	0
59- 69	O. NEGATIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU GUBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA	1048	41	0	0
	P. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (1045 - 1046 + 1047 - 1048) >= 0	1049		32,837	57,350
	R. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (1046 - 1045 + 1048 - 1047) >= 0	1050		0	0
	S. POREZ NA DOBITAK			0	0
721	I. PORESKI RASHOD PERIODA	1051	42	3,923	6,846
722 dug. saldo	II. ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	1052	42	0	0
722 pot. saldo	III. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	1053	42	0	1,086
723	T. ISPLAĆENA LIČNA PRIMANJA POSLODAVCA	1054		0	0
	Ć. NETO DOBITAK (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) >= 0	1055		28,914	51,590
	U. NETO GUBITAK (1050 - 1049 + 1051 + 1052 - 1053 + 1054) >= 0	1056		0	0
	I. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	1057		0	0
	II. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	1058		0	0
	III. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	1059		0	0
	IV. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	1060		0	0
	V. ZARADA PO AKCIJI			0	0
	1. Osnovna zarada po akciji	1061		0	0
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	1062		0	0

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
u periodu od 01.01. do 30.06.2023. godine
MING KOVAČNICA
- u hiljadama dinara -

Pozicija	OPIS	Komponente kapitala																		Gubitak iznad visine kapitala (odgovara poziciji AOP0455) (kol 2+3+4+5+6+7- 8+9) <0	
		AOP	30	AOP	309	AOP	31	AOP	306 i 32	AOP	33	AOP	34	AOP	35	AOP	Učešće bez prava kontrole	AOP	Ukupno (odgovara poziciji AOP0401) (kol 2+3+4+5+6+7- 8+9) ≥0		AOP
			Osnovni kapital (gru pa 30 bez 306 i 309)		Ostali osnovni kapital (rn 309)		Upisani a neuplaćeni kapital		Emisiona premija i rezerve		Revalorizac ione rezerve i ner dob igub		Neraspore đeni dobitak		Gubitak						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11											
1	Stanje na dan 01.01.2022	4001	162,274	4010		4019		4028	2	4037	64,489	4046	331,628	4055		4064		4073	558,393	4082	
2	Efekt retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika	4002		4011		4020		4029		4038		4047		4056		4065		4074	0	4083	
3	Korigovano početno stanje na dan 01.01. ____ (red br 1+2)	4003	162,274	4012	0	4021	0	4030	2	4039	64,489	4048	331,628	4057	0	4066	0	4075	558,393	4084	0
4	Neto promene u ____ godini	4004		4013		4022		4031		4040	-5,334	4049	56,476	4058		4067		4076		4085	
5	Stanje na kraju prethodne godine 31.12.2022 (red br 3+4)	4005	162,274	4014	0	4023	0	4032	2	4041	59,155	4050	388,104	4059	0	4068	0	4077	609,535	4086	0
6	Efekt retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika	4006		4015		4024		4033		4042		4051		4060		4069		4078	0	4087	
7	Korigovano početno stanje tekuće godina na dan 01.01.2023 (red br 5+6)	4007	162,274	4016	0	4025	0	4034	2	4043	59,155	4052	388,104	4061	0	4070	0	4079	609,535	4088	0
8	Neto promene u tekućoj ____ godini	4008		4017		4026		4035		4044		4053	28,914	4062		4071		4080		4089	
9	Stanje na kraju tekuće godine 31.12. ____ (red br 7+8)	4009	162,274	4018	0	4027	0	4036	2	4045	59,155	4054	417,018	4063	0	4072	0	4081	638,449	4090	0

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU
MING KOVAČNICA
PERIOD 01.01.2023.-30.06.2023.

- u hiljadama dinara -

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. NETO REZULTAT IZ POSLOVANJA				
	I. NETO DOBITAK (AOP 1055)	2001		28,914	51,590
	II. NETO GUBITAK (AOP 1056)	2002		0	0
	B. OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK				
	a) Stavke koje neće biti reklasifikovane u Bilansu uspeha u budućim periodima				
	1. Promene revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme				
330	a) povećanje revalorizacionih rezervi	2003	6		
	b) smanjenje revalorizacionih rezervi	2004			327
	2. Aktuarski dobici ili gubici po osnovu planova definisanih primanja				
331	a) dobici	2005			
	b) gubici	2006	14		121
	4. Dobici ili gubici po osnovu udela u ostalom sveobuhvatnom dobitku ili gubitku pridruženih društava				
333	a) dobici	2007			
	b) gubici	2008			
	b) Stavke koje naknadno mogu biti reklasifikovane u Bilans uspeha u budućim periodima				
	3. Dobici ili gubici po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala				
332	a) dobici	2009			
	b) gubici	2010			
	1. Dobici ili gubici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja inostranog poslovanja				
334	a) dobici	2011			
	b) gubici	2012			
	2. Dobici ili gubici od instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje				
335	a) dobici	2013			
	b) gubici	2014			
	3. Dobici ili gubici po osnovu instrumenata zaštite rizika (hedžinga) novčanog toka				
336	a) dobici	2015			
	b) gubici	2016			
	4. Dobici ili gubici po osnovu hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat				
337	a) dobici	2017			
	b) gubici	2018			
	I. OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI DOBITAK (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		0	0
	II. OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI GUBITAK (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0	2020		0	448
	III. ODLOŽENI PORESKI RASHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2021			
	IV. ODLOŽENI PORESKI PRIHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2022			
	V. NETO OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK (2019 - 2020 - 2021+2022) ≥ 0	2023		0	0
	VI. NETO OSTALI SVEOBUH VATNI GUBITAK (2020 - 2019 + 2021-2022) ≥ 0	2024		0	448
	V. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT PERIODA				
	I. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK (2001 - 2002 + 2023 - 2024) ≥ 0	2025		28,914	51,142
	II. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI GUBITAK (2002 - 2001 + 2024 - 2023) ≥ 0	2026		0	0
	G. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK (2028 + 2029) = AOP 2025 ≥ 0 ili AOP 2026 > 0	2027		0	0
	1. Pripisan matičnom pravnom licu	2028			
	2. Pripisan učešćima bez prava kontrole	2029			

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

MING KOVAČNICA AD NIŠ

u periodu od 01.01. do 30.06.2023. godine

- u hiljadama dinara -

30.6.23   2022

Pozicija	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	3
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 4)	3001	504,634	842,324
1. Prodaja i primljeni avansi u zemlji	3002	417,795	495,616
2. Prodaja i primljeni avansi u inostranstvu	3003	85,722	284,997
3. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	3004	0	
4. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	3005	1,117	61,711
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 8)	3006	464,180	762,270
1. Isplate dobavljačima i dati avansi u zemlji	3007	246,678	448,166
2. Isplate dobavljačima i dati avansi u inostranstvu	3008	108,152	142,804
3. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	3009	79,601	157,905
4. Plaćene kamate u zemlji	3010	2,846	3,750
5. Plaćene kamate u inostranstvu	3011		
6. Porez na dobitak	3012	7,402	3,368
7. Odlivi po osnovu ostalih javnih prihoda	3013	18,791	4,634
8. Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	3014	710	1,643
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	3015	40,454	80,054
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	3016		
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	3017	0	2,354
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	3018	0	
2. Prodaja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3019	0	2,354
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	3020	0	
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	3021	0	
5. Primljene dividende	3022		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	3023	14,090	111,024
1. Kupovina akcija i udela	3024		
2. Kupovina nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3025	13,127	77,344
3. Ostali finansijski plasmani	3026	963	33,680
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	3027		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	3028	14,090	108,670
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 7)	3029	0	91,681
1. Uvećanje osnovnog kapitala	3030		
2. Dugoročni krediti u zemlji	3031	0	91,681
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3032		
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3033	0	
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3034		
6. Ostale dugoročne obaveze	3035	0	
7. Ostale kratkoročne obaveze	3036	0	
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 8)	3037	25,742	62,245
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	3038		
2. Dugoročni krediti u zemlji	3039	0	
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3040		
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3041	19,350	30,529
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3042		

6. Ostale obaveze (odlivi)	3043	0	
7. Finansijski lizing	3044	6,392	31,716
8. Isplaćene dividende	3045		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	3046	-25,742	29,436
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II-I)	3047		
G. Svega priliv gotovine (3001 + 3017 + 3029)	3048	504,634	936,359
D. Svega odliv gotovine (3006 + 3023 + 3037)	3049	504,012	935,539
Đ. Neto priliv gotovine (3048 - 3049) >=0	3050	622	820
E. Neto odliv gotovine (3049 - 3048) >=0	3051		
Ž. Gotovina na početku obračunskog perioda	3052	1,129	309
Z. Pozitivne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	3053	0	0
I. Negativne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	3054	727	0
J. Gotovina na kraju obračunskog perioda (3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)	3055	1,024	1,129

**NAPOMENE UZ POLUGODIŠNJE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2023 GODINU
MING KOVAČNICA AD**

1. OPŠTE INFORMACIJE O DRUŠTVU

Privredno društvo MING KOVAČNICA AD, za proizvodnju kovanih, livenih i presovanih proizvoda je akcionarsko društvo - sa sedištem u Nišu, Bul. 12. Februar 95.

Ming Kovačnica a.d. Niš, osnovano je 1856. godine kao Kovačnica Niš. Godine 1968. Kovačnica je pripojena AD Mašinska industrija Niš HOLDING CO Niš, kao Min Kovačnica.

26.04.2006. godine Min Kovačnica je privatizovana i upisana u registar APR sa matičnim brojem 07583176, i Poreski identifikacioni brojem (PIB): PIB 100603457.

Većinski vlasnik i matično pravno lice je MING DOO iz Beograda, Bulevar Nikole Tesle 3/II/200, matični broj 07412916, PIB 100037364, sa 86.65% vlasništva, koje je obveznik sastavljanja konsolidovanog finansijskog izveštaja. Ostali akcionari su Akcionarski fond ad RS sa 6.69%, manjinski akcionari 6.67% vlasničkog udela.

Krajnji vlasnici matičnog pravnog lica su: Dragica Madžarević sa 40%, Predrag Madžarević 35%, Nemanja Madžarević 25%. Pretežna delatnost društva je 2550 – kovanje, presovanje, štancovanje i valjanje metala i metalurgija praha.

Pored navedene pretežne delatnosti društvo obavlja i sledeće delatnosti: Spoljnotrgovinsko poslovanje; Trgovina robom. Prema kriterijumima za razvrstavanje iz člana 6. Zakona o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 62/2013) društvo je razvrstano u srednje pravno lice.

Društvo je na dan 31. decembra 2022 godine imalo 135 zaposlenih, a na 30. Jun 2023 godine 119 zaposlenih. Prosečan broj zaposlenih u toku prve polovine 2023 godine, na bazi stanja krajem svakog meseca iznosi 126 zaposlenih, a za prethodnu godinu 144 zaposlenih.

Pojedinačni finansijski izveštaji odobreni su od strane odbora direktora, dana 29.03.2022. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni na osnovu mišljenja revizora, a u skladu sa važećim propisima.

2. OSNOVE I OKVIR FINANSIJSKOG IZVEŠTAVANJA

Društvo je u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrši u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021 - dr. zakon - dalje: Zakon), kao i u skladu sa ostalom primenljivom podzakonskom regulativom. Društvo primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (dalje: MSFI), koji u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Konceptualni okvir finansijskih izveštaja ("Sl. glasnik RS", br. 123/2020) (dalje: Konceptualni okvir), Međunarodni računovodstveni standardi (dalje: MRS), MSFI i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda (dalje: IFRIC), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (dalje: IASB), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Rešenjem Ministra finansija Republike Srbije o utvrđivanju prevoda Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja ("Službeni glasnik RS", br. 123/2020 i 125/2020 - ispr.) (dalje: Rešenje o utvrđivanju prevoda) utvrđeni su i objavljeni prevodi osnovnih tekstova MSFI i MRS, Konceptualnog okvira, kao i povezanih IFRIC tumačenja. Navedeni prevodi objavljeni u Rešenju o utvrđivanju prevoda ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere, kao i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je taj materijal sastavni deo standarda, odnosno tumačenja. Na osnovu Rešenja o utvrđivanju prevoda Konceptualni okvir, MRS, MSFI, IFRIC i sa njima povezana tumačenja koja su prevedena, u primeni su od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2021. godine, s tim što ih je Društvo moglo primeniti i prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2020. godine (uz obelodanjivanje odgovarajućih informacija u Napomenama uz finansijske izveštaje).

Shodno navedenom, Društvo je u finansijskim izveštajima i ove godine primenilo MSFI 16 – Lizing čija je obavezna primena od finansijskih izveštaja za 2021. godinu, kao i MSFI 9 – Finansijski instrumenti i MSFI 15 – Prihod od ugovora sa kupcima primenilo i u finansijskim izveštajima za prethodnu godinu. Osim pomenutog, pojedina zakonska i podzakonska regulativa u Republici Srbiji definiše određene računovodstvene postupke, što ima za posledicu dodatna odstupanja od MSFI. Naime, Rešenjem o utvrđivanju prevoda, utvrđen je zvaničan prevod MSFI. Prevod MSFI koji je utvrdilo i objavilo Ministarstvo čine Konceptualni okvir, osnovni tekstovi MRS, osnovni tekstovi MSFI izdati od IASB, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda (IFRIC) u obliku u kojem su izdati, odnosno usvojeni i koji ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je sastavni deo standarda, odnosno tumačenja.

Shodno navedenom, a imajući u vidu potencijalno materijalne efekte, odstupanja računovodstvenih propisa Republike Srbije od MSFI i MRS mogu imati uticaja na realnost i objektivnost finansijskih izveštaja Društva.

2.1. Osnove za sastavljanje finansijskih izveštaja

Priloženi finansijski izveštaji Društva za 2023 godinu su sastavljeni u skladu sa važećim računovodstvenim propisima u Republici Srbiji zasnovanim na Zakonu.

Finansijski izveštaji za godinu sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 62/2013 i 30/2018) i podzakonskim aktima donetim na osnovu Zakona o računovodstvu. Društvo prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za *tekuću* godinu primenjuje:

Konceptualni okvir, MRS, odnosno MSFI i sa njima povezana tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda (IFRIC), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobrena od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja i sadržini i formi obrasca statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 89/2020). Ovim pravilnikom definisani su obrasci finansijskih izveštaja i sadržina pozicija u obrascima, kao i minimum sadržaja napomena uz te izveštaje.

Društvo je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 3, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine. Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva primenu izvesnih ključnih računovodstvenih procena. Ono, takođe, zahteva da rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primeni računovodstvenih politika Društva. Oblasti koje zahtevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procene imaju materijalni značaj za finansijske izveštaje obelodanjene su u Napomeni 4.

Finansijski izveštaji su sastavljeni prema konceptu nabavne vrednosti osim za sledeće pozicije:

- zemljišta i postrojenja koji se vrednuju po revalorizovanoj vrednosti;
- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha, koji se vrednuju po fer vrednosti;
- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ukupan ostali rezultat, koji se vrednuju po fer vrednosti;
- Investicione nekretnine koje se vrednuju po fer vrednosti.

2.2. Uporedni podaci

Društvo nije vršilo izmene početnog stanja neraspoređene dobiti za prethodnu godinu, da bi odrazilo korekcije izvršene po osnovu Izveštaja revizora za prethodnu godinu i/ili utvrđenih a nekorigovanih grešaka, jer istih nije bilo.

Rukovodstvo Društva je procenilo da efekti korekcije grešaka iz ranijeg perioda nisu materijalno značajni i za iste nije izvršeno usklađivanje uporednih podataka, već su evidentirani u tekućem izveštajnom periodu.

2.3. Preračunavanje stranih valuta

Finansijski izveštaji Društva iskazani su u hiljadama dinara (RSD). Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji i funkcionalnu valutu Društva.

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarne pozicije iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunate su u dinare prema srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan bilansa. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu izvršenih plaćanja i naplata u stranim sredstvima plaćanja u toku godine na dan bilansa iskazane su u bilansu uspeha Društva, kao prihodi/rashodi po osnovu kursnih razlika u okviru pozicije finansijskih prihoda/rashoda.

Potraživanja u koja je ugrađena valutna klauzula preračunata su u dinare po ugovorenom kursu valute koji je važio na dan bilansa. Pozitivni i negativni efekti nastali po ovom osnovu iskazani su u bilansu uspeha Društva, kao prihodi/rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika u okviru kategorije finansijskih prihoda/rashoda.

2.4. Primena pretpostavke stalnosti poslovanja

Finansijski izveštaji su sastavljeni pod pretpostavkom stalnosti poslovanja Društva, tj. pod pretpostavkom da će ono nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

3.1. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se priznaje kao imovina samo ako su zadovoljeni sledeći uslovi:

- 1) ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tom imovinom prilivati u pravno lice,
- 2) ako se nabavna vrednost/cena koštanja može pouzdano odmeriti,
- 3) ako se može identifikovati, odnosno prepoznatljiva je.

Nematerijalna imovina je prepoznatljiva ako je:

- a) odvojiva, odnosno kada se može odvojiti ili odeliti od društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, prepoznatljivom imovinom ili obavezom, bez obzira da li Društvo ima nameru da to uradi ili
- b) nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonitih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava i obaveza. Nematerijalna imovina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost nematerijalne imovine čine:
  - a) nabavna cena, uključujući uvozne carine i poreze po osnovu prometa koji se ne refundira, nakon odbitka trgovinskih popusta i rabata; i
  - b) svi direktno pripisivi troškovi pripreme imovine za namenjenu upotrebu.

Direktno pripisivi troškovi koji se mogu kapitalizovati su:

- troškovi primanja zaposlenih nastali direktno u procesu dovođenja imovine u radno stanje;
- profesionalne naknade nastale direktno u procesu dovođenja imovine u radno stanje; i
- troškovi testiranja pravilnog funkcionisanja imovine.

Primeri izdataka koji ne čine deo nabavne vrednosti nematerijalne imovine, već terete rashod perioda su:

- troškovi uvođenja novog proizvoda ili usluge (uključujući troškove reklamiranja i promovisanja);
- troškovi vođenja poslova na novoj lokaciji ili sa novom grupom kupaca (uključujući troškove obuke osoblja); i
- administrativni i drugi opšti režijski troškovi.

Interno generisani gudvil kao i interno generisani zaštitni znakovi, impresumi, izdavački naslovi, liste kupaca i stavke slične sadržine se ne priznaju kao nematerijalna imovina. Ovakve stavke se priznaju kao rashod perioda.

Ulaganja u interno generisanu nematerijalnu imovinu, osim kapitalizovanih troškova razvoja, su evidentirana kao rashod perioda u kome su nastali.

Korisni vek nematerijalne imovine je određen. Stope amortizacije za određene vrste nematerijalnih ulaganja su:

Opis	Stopa amortizacije
Ulaganja u razvoj	20%
Licence, sertifikati	33,33%
Softver	20%
Ostala nematerijalna imovina	20%
Nematerijalna imovina uzeta u lizing	20%

Nematerijalna imovina sa određenim korisnim vekom upotrebe se amortizuje u toku korisnog veka trajanja i testira se na umanjeње vrednosti kada god se jave indikatori da nematerijalna imovina može da bude obezvređena.

Korisni vek nematerijalne imovine koja se ne amortizuje se ponovo razmatra u svakom periodu kako bi se utvrdilo da li događaji i okolnosti i dalje podržavaju pretpostavku neograničenog korisnog veka te imovine. Ukoliko to nije slučaj, promena procene korisnog veka iz neograničenog u ograničeni se računovodstveno obuhvata kao promena računovodstvene procene u skladu sa MRS 8.

Nematerijalna imovina koja ima neograničen vek trajanja i gudvil se ne amortizuju već se na datum svakog bilansa stanja testiraju na obezvređenje. Za nematerijalnu imovinu se smatra da ima neograničen korisni vek, ukoliko se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda u kome se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo. Dobici i gubici koji proističu iz rashodovanja ili prodaje nematerijalne imovine se priznaju u bilansu uspeha perioda kada je nematerijalna imovina rashodovana, odnosno prodana, i to u visini razlike između priliva od prodaje i knjigovodstvene vrednosti sredstva.

Nematerijalna imovina u pripremi ne podleže obračunu amortizacije.

Naknadno merenje nematerijalne imovine vrši se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke zbog umanjeња vrednosti.

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo procenjuje da li postoje bilo kakve naznake da je vrednost nematerijalne imovine umanjena. Ako postoje takve naznake procenjuje se nadoknadivi iznos i u slučaju kada je on manji od knjigovodstvene vrednosti, društvo treba da smanji knjigovodstvenu vrednost na nadoknadivi iznos, uz priznavanje gubitka zbog umanjeња vrednosti.

3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalne stavke koje se:

- a) drže za korišćenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe; i
- b) za koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Stavke nekretnina, postrojenja i opreme, koje ispunjavaju uslove da budu priznate kao sredstvo, odmeravaju se prilikom početnog priznavanja po svojoj nabavnoj vrednosti odnosno, ceni koštanja.

Nabavnu vrednost čini vrednost po fakturi dobavljača uključujući carine, poreze koji se ne mogu refundirati i sve druge troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Nabavna vrednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate (poklone). Nabavna vrednost izgrađenih osnovnih sredstava je njihova nabavna vrednost na datum kada su izgradnja ili razvoj završeni.

Pod nekretninom ili opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vek upotrebe duži od jedne godine.

Sredstva koja zadovoljavaju uslove za priznavanje kao nekretnine, postrojenja i oprema, ali im je nabavna vrednost niža od 100.000 dinara, priznaju se kao rashod perioda ili alat i inventar. Izuzeto, priznaju se sredstva za koja, pored zadovoljavanja uslova za priznavanje kao nekretnine, postrojenja i opreme, rukovodstvo proceni da su od značaja da se evidentiraju i vode u registru osnovnih sredstava društva.

Nakon početnog priznavanja nekretnine, postrojenja i oprema (osim građevinsko zemljište (sintetika 021) i mašine (konto 0230)) se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke za umanjeње vrednosti.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom prodaje ili rashodovanja nekretnina i opreme, priznaju se, u okviru ostalih prihoda ili ostalih rashoda, u bilansu uspeha.

Naknadni izdaci u nekretnine, postrojenja i opremu se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdacima pripasti Društvu i da izdaci mogu pouzdano da se izmere. Svi ostali troškovi tekućeg održavanja terete troškove perioda u kome nastanu.

Troškovi svakodnevnog servisiranja i održavanja nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se kao rashod perioda kada su ti troškovi nastali. Izuzetno, važniji rezervni delovi i pomoćna oprema smatraju se nekretninama, postrojenjima i opremom i mogu se kapitalisati:

- kada Društvo očekuje da će ih koristiti duže od jednog obračunskog perioda,
- ako se ti rezervni delovi i oprema za servisiranje mogu koristiti samo u vezi sa stavkom nekretnina, postrojenja i opreme koja je već priznata u knjigama i
- ako imaju značajnu vrednost.

Nakon početnog priznavanja kao sredstva, građevinsko zemljište (sintetika 021) i mašine (konto 0230) u okviru sintetike postrojenja i opreme se odmeravaju i iskazuju po revalorizovanom iznosu (koji predstavlja njihovu fer vrednost na datum procene) umanjenu za naknadnu akumuliranu ispravku vrednosti (osim za zemljište) i eventualne akumulirane gubitke po osnovu obezvređenja. Revalorizovani iznosi se zasnivaju na periodičnim, najmanje trogodišnjim procenama (najviše petogodišnjim), koje vrši interno Društvo.

Kada se vrši revalorizacija određene mašine ili zemljišta, revalorizuje se celokupna grupa mašina odnosno zemljišta kojoj to sredstvo pripada.

Grupa nekretnina, postrojenja i opreme predstavlja grupisanje sredstava prema sličnoj prirodi i upotrebi u poslovanju Društva. Grupe su sledeće:

- građevinsko zemljište; konto 021
- građevinski objekti; konto 022
- mašine nisu uzete na lizing; konto 0230
- oprema; konto 0231
- Alat i inventar; konto 0232
- Nekretnine, postrojenja i oprema uzeti u lizing sa pravom korišćenja preko godinu dana; konto 025
- Ostale nekretnine, postrojenja i oprema; konto 026
- Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi; konto 027
- Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i oprema; konto 028

Kada usled revalorizacije dođe do povećanja sadašnje vrednosti sredstava, pozitivan učinak iskazuje se u korist revalorizacionih rezervi. Pozitivan učinak revalorizacije priznaje se kao prihod do iznosa koji je jednak negativnom učinku revalorizacije priznatom kao rashod u ranijim godinama. Kada se iskazani iznos nekretnina, postrojenja i opreme smanji kao rezultat revalorizacije, smanjenje se iskazuje kao smanjenje ranije formiranih revalorizacionih rezervi, osim u slučaju da iznos smanjenja premašuje ranije formirane revalorizacione rezerve, kada se priznaje kao rashod.

Knjiženje promene fer vrednosti nekretnina postrojenja i opreme se vrši srazmerno na nabavnoj i ispravci vrednosti ili ukidanjem ispravke vrednosti i korekcijom nabavne vrednosti.

3.3. Amortizacija

Otpisivanje nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine, vrši se primenom proporcionalne metode kojom se vrednost sredstava u potpunosti otpisuje tokom procenjenog veka upotrebe.

Otpisivanje se vrši po stopama koje su zasnovane na preostalom korisnom veku upotrebe sredstava, procenjenom od strane rukovodstva Društva.

Stope amortizacije za glavne kategorije nekretnina i opreme date su u sledećem pregledu:

Opis	Korisni vek trajanja (u godinama)	Stopa amortiza cije (u%)
NEKRETNINE		
Građevinski objekti visokogradnje i niskogradnje armiranobetonske konstrukcije (zgrade, mostovi, tuneli nadvožnjaci, lukobrani, naftovodi, vodovodi, plinovodi i dalekovodi), kao i postrojenja koja se smatraju samostalnim građevinskim objektom, objekti za električnu energiju i vodu	40	2,5%
Građevinski objekti niskogradnje s donjim strojem (donji stroj puteva i pruga, brane, nasipi i sl.)	40	2,5%
POSTROJENJA I OPREMA		
Postrojenja (sve vrste mašina i opreme za proizvodnju, indukcione peći, cnc mašine čiji je vek trajanja 20 godina)	20	5%
Postrojenja (sve vrste mašina i opreme za proizvodnju, indukcione peći, cnc mašine čiji je vek trajanja 12,5 godina)	12,5	8%
Oprema – ostala oprema u proizvodnji	10	10%
Alat za kovanje i krzanje	10	10%

Opis	Korisni vek trajanja (u godinama)	Stopa amortizacije (u%)
Alati i nosači za mašinsku obradu	5	20%
Transportna sredstva – putnička vozila	10	10%
Klima uređaji i ostala oprema za zagrevanje i hlađenje, razvodni ormari za struju	10	10%
Kompjuterska oprema, računarski softver, telekomunikaciona oprema, kopir aparat	4	25%
Kancelarijski nameštaj	10	10%
OSTALA NEPOMENUTA SREDSTVA	10	10%

Obračun amortizacije nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja počinje od 1. u narednom mesecu u odnosu na mesec kada se ova sredstva stave u upotrebu.

Rezidualna vrednost i korisni vek sredstva se proveravaju barem na kraju svakog datuma bilansa stanja, i ukoliko se očekivanja razlikuju od prethodnih procena, promena, Društvo vrši obračun u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Zemljište, dela likovne, vajarske, filmske i druge umetnosti, muzejske vrednosti, knjige u bibliotekama i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi, ne podležu obračunu amortizacije.

Korisni vek upotrebe sredstva se preispituje najmanje na kraju svake poslovne godine, i ako postoje promene u očekivanoj dinamici trošenja budućih ekonomskih koristi koje su sadržane u sredstvu, stopa amortizacije se menja kako bi se odrazila promenjena dinamika.

Na kraju svakog izveštajnog perioda društvo procenjuje da li postoje bilo kakve naznake da je vrednost nekretnina, postrojenja i opreme umanjena. Ako postoje takve naznake procenjuje se nadoknadiivi iznos i u slučaju kada je on manji od knjigovodstvene vrednosti, Društvo treba da smanji knjigovodstvenu vrednost na nadoknadiivi iznos, uz priznavanje gubitka zbog umanjenja vrednosti.

3.4. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina (zemljište ili objekat - ili deo objekta ili oboje) koju drži (vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga) u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili i jednog i drugog, a ne za:

- a) korišćenje u proizvodnji ili nabavci dobara ili usluga ili u administrativne svrhe; ili
- b) prodaju u redovnom toku poslovanja.

Nekretnina koju koristi vlasnik nije investiciona nekretnina.

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstvo ako i samo ako:

- a) je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i
- b) se nabavna vrednost investicione nekretnine može pouzdano odmeriti.

Investicione nekretnine se početno priznaju po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja. Troškovi transakcije se uključuju u početno odmeravanje.

Nabavna vrednost kupljene investicione nekretnine obuhvata njenu kupovnu cenu i sve direktno pripisive izdatke.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za kumuliranu ispravku vrednosti i eventualne kumulirane gubitke za umanjenje vrednosti. Amortizacija investicionih nekretnina se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se njihova nabavna vrednost rasporedila tokom njihovog procenjenog veka trajanja koji se kreće u rasponu od 20 do 40 godina. Na dan bilansa obelodanjuje se fer vrednost investicione nekretnine, bez obzira što je za naknadno vrednovanje izabran model nabavne vrednosti.

Društvo treba da vrši prenos nekretnine na investicione nekretnine ili sa njih onda i samo onda kada dođe do promene namene. Do promene namene dolazi kada nekretnina ispuni ili prestane da ispunjava definiciju investicione nekretnine i postoji dokaz o promeni namene. Sama za sebe, promena namere rukovodstva po pitanju namene nekretnine ne predstavlja dokaz o promeni namene.

Investicione nekretnine prestaju da se priznaju po otuđenju ili kada se investiciona nekretnina trajno povuče iz upotrebe i ne očekuju se nikakve buduće ekonomske koristi od njegovog otuđenja. Dobici ili gubici koji nastaju usled povlačenja ili otuđenja investicione nekretnine se utvrđuju kao razlika između neto prihoda od otuđenja i knjigovodstvene vrednosti sredstva i priznaju u bilansu uspeha u periodu povlačenja ili otuđenja.

Ako postoje bilo kakve indicije, da je došlo do umanjenja vrednosti investicione nekretnine, Društvo procenjuje nadoknadiivu vrednost kao veću od upotrebne vrednosti i fer vrednosti umanjene za procenjene troškove prodaje. Knjigovodstvena vrednost investicione nekretnine se svodi do njene nadoknadiive vrednosti kroz tekući bilans uspeha.

3.5. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica

Zavisna pravna lica predstavljaju ona pravna lica koja su pod kontrolom Društva, pri čemu se pod kontrolom podrazumeva moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama pravnog lica sa ciljem ostvarenja koristi od njegovog poslovanja. Smatra se da kontrola postoji kada Društvo poseduje, direktno ili indirektno (preko drugih zavisnih pravnih lica) više od polovine prava glasa u drugom društvu. Ta pretpostavka može da se prevaziđe u izuzetnim okolnostima ako se može jasno dokazati da takvo vlasništvo ne čini kontrolu. Kontrola takođe postoji kada postoji moć uticaja na pravno lice u koje je investirano.

Matično društvo kontroliše zavisno u koji je investirao ako ima:

- a) moć nad zavisnim društvom koji je investirao,
- b) izloženost, ili prava na varijabilne prinose po osnovu svog učešća u zavisnom društvu u koji je investirao i
- c) sposobnost da koristi svoju moć nad zavisnim društvom u koji je investirao kako bi uticao na iznos prinosa.

Moć uticaja se reflektuje u sledećim pravima:

- a) prava u vidu glasačkih prava (ili potencijalnih glasačkih prava) u društvu u koje je investirano,
- b) prava imenovanja, ponovnog imenovanja ili razrešenja članova ključnog upravljačkog osoblja društva u koje je investirano, koje ima sposobnost da upravlja relevantnim aktivnostima,
- c) prava imenovanja ili razrešenja drugog društva koje upravlja relevantnim aktivnostima,
- d) prava davanja instrukcija društvu u koje je investirano za stupanje u transakcije, ili prava veta nad eventualnim izmenama, koje su u korist investitora,
- e) ostala prava (kao što su prava odlučivanja koja su definisana ugovorom o upravljanju) koja nosiocu tih prava daju sposobnost da upravlja relevantnim aktivnostima,
- f) postojanje izloženosti ili prava na varijabilni prinos po osnovu svog učešća u pravno lice u koje je investirano,
- g) sposobnost korišćenja moći nad pravnim licem kako bi se uticalo na iznos visine prinosa za investitora.

Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica iskazana su po nabavnoj vrednosti ulaganja umanjenoj za eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvređenja. Metod nabavne vrednosti podrazumeva da se učešće u kapitalu zavisnog, pravnog lica, evidentira po vrednosti plaćenju za sticanje tog učešća i da se učešće iz godine u godinu vodi po nabavnoj vrednosti, osim ukoliko dođe do obezvređenja tog učešća kada je, potrebno da se knjigovodstvena vrednost svede na nadoknadivu vrednost i istovremeno prizna gubitak od obezvređenja. Prema metodu nabavne vrednosti promene na ukupnom kapitalu zavisnog pravnog lica (po osnovu rezultata, ili revalorizacionih rezervi), ne utiče na vrednovanje učešća u kapitalu u pojedinačnim finansijskim izveštajima matičnog društva. Prihod po osnovu uloga u kapitalu zavisnog pravnog lica priznaje se samo u slučaju donošenja odluke da se dobit raspodeli na dividende.

3.6. Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica

Pridruženo društvo je pravno lice u kojem Društvo ima značajan uticaj, koji podrazumeva moć učestvovanja u donošenju odluka o finansijskoj i poslovnoj politici Društva, ali ne i kontrolu ili zajedničku kontrolu nad tim politikama.

Ako Društvo ima, direktno ili indirektno (*na primer, preko zavisnih društava*), 20 ili više procenata glasačke moći (20 do 50%) pridruženog društva, pretpostavlja se da Društvo ima značajan uticaj, osim ako se može jasno dokazati da to nije tako.

Postojanje značajnog uticaja od strane Društva obično se dokazuje na jedan ili više sledećih načina:

- a) zastupljenost u upravnom odboru ili ekvivalentnom upravljačkom telu društva u koje je investirano;
- b) učešće u procesima uspostavljanja politika uključujući učešće u donošenju odluka o dividendama ili drugim raspodelama dobiti;
- c) materijalno značajne transakcije između Društva i društva u koje je investirano;
- d) razmena rukovodećih lica; ili
- e) pružanje suštinskih stručnih informacija.

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica, za koje ne postoji objavljena kotacija cene, vrednuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za sve akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Društvo treba da prizna dividende i druge raspodele dobijene od investicije kao prihod, bez obzira na to da li su te raspodele od akumulirane dobiti pridruženog društva nastale pre ili posle datuma sticanja.

Društvo treba da odmerava svoje investicije u pridružena društva za koje postoji objavljena kotacija cene korišćenjem modela fer vrednosti. Kada Društvo stiče učešće u kapitalu pridruženih društava za koje postoji objavljena kotacija cene Društvo treba da je odmerava po ceni transakcije uz isključenje bilo kakvih troškova transakcije.

Na svaki datum izveštavanja, Društvo treba da odmerava svoje investicije u pridružena društva po fer vrednosti, sa promenama fer vrednosti koje se priznaju u bilansu uspeha.

Ukoliko je neizvodljivo pouzdano odmeriti fer vrednost bez nepotrebnih troškova ili napora Društvo koristi model nabavne vrednosti.

Računovodstveno obuhvatanje investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate, u konsolidovanim finansijskim izveštajima matičnog društva obuhvataju se metodom udela. U skladu sa metodom udela investicija se prvo priznaje po nabavnoj vrednosti (*visini investicije*), a zatim se za promene koje nastanu nakon datuma sticanja vrše korigovanja investitorovog udela u neto imovini društva u koje je investirano.

3.7. Stalna sredstva koja se drže za prodaju i prestanak poslovanja

Društvo klasifikuje stalna sredstva kao sredstva koja se drže za prodaju kada se njihova knjigovodstvena vrednost može nadoknaditi prevashodno kroz prodaju, a ne daljim korišćenjem. Stalna sredstva koja se drže za prodaju moraju da budu dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaje takve vrste imovine i njihova prodaja mora biti vrlo verovatna.

Stalna sredstva koja se drže za prodaju se prikazuju u iznosu nižem od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Društvo ne amortizuje stalna sredstva dok su ona klasifikovana kao stalna sredstva koja se drže za prodaju.

3.8. Obezvređenje (Umanjenje vrednosti)

Za sredstva koja imaju nedefinisan korisni vek upotrebe i ne podležu amortizaciji, provera da li je došlo do umanjenja njihove vrednosti vrši se na godišnjem nivou.

Na dan izveštavanja rukovodstvo Društva, analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema Društva. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, procenjuje se nadoknativ iznos tog sredstva kako bi se utvrdio iznos umanjenja vrednosti.

Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadiive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda od usklađivanja vrednosti.

Nadoknadiiva vrednost je fer vrednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrednosti u upotrebi, u zavisnosti koja od ovih vrednosti je viša.

Priznavanje obezvređenja finansijskih sredstava koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti ili fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVOCI) vrši se na osnovu obezvređenja po očekivanom kreditnom gubitku.

Društvo primenjuje model tri nivoa za određivanje obezvređenja finansijskih sredstava, koji se baziraju na tome da li je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika sredstva. Od nivoa u kome je sredstvo zavisice iznos obezvređenja koji je potrebno da se prizna kao i iznos prihoda po osnovu kamate:

Nivo 1: Kreditni rizik se nije značajno povećao od dana inicijalnog priznavanja - Priznaje se 12-mesečni očekivani kreditni gubitak;

Nivo 2: Kreditni rizik se značajno povećao od dana inicijalnog priznavanja - Priznaje se očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijskog sredstva. Prihodi od kamate se priznaju na bruto principu;

Nivo 3: Finansijska imovina već obezvređena - priznaje se očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijske imovine. Prihodi od kamate se priznaju na neto osnovi.

Očekivani kreditni gubitak za 12 meseci se računa tako što se verovatnoća nastanka neispunjenja po sredstvu u narednih 12 meseci, množi sa ukupnim očekivanim kreditnim gubitkom (tokom celog trajanja sredstva) koji bi nastao kao rezultat neispunjenja, bez obzira kada će se gubici desiti. Dakle, 12-mesečni očekivani kreditni gubici predstavljaju očekivane kreditne gubitke za celo trajanje sredstva koji su očekivani da će se desiti kao posledica mogućih neispunjenja u narednih 12 meseci od pribavljanja ili datuma izveštavanja.

Očekivani kreditni gubitak za celo trajanje finansijskog sredstva predstavlja sadašnju vrednost očekivanih kreditnih gubitaka koji će se desiti ako dođe do neispunjenja od strane dužnika u bilo kom momentu tokom važenja ugovorenih obaveza. U slučaju značajnog povećanja kreditnog rizika, umesto 12-mesečnog očekivanog gubitka priznaje se očekivani kreditni gubitak za celo trajanje sredstva. Posmatra se na promenama u riziku neispunjenja, a ne na promenama u iznosu očekivanog kreditnog gubitka. Značajno povećanje kreditnog rizika (tj. prelazak sa Nivoa 1 na Nivo 2) može da uključi sledeće:

- promene u opštim ekonomskim ili tržišnim uslovima,
- značajne promene u operativnom rezultatu ili finansijskoj poziciji dužnika,
- promene u iznosima finansijske podrške koja je dostupna Društvu,
- očekivano ili potencijalno kršenje kovenanata (posebnih odredaba u ugovoru),
- očekivano kašnjenje u plaćanju, itd.

Društvo računa očekivani kreditni gubitak na sledeći način:

- 1) Identifikuju se moguća scenarija (ishodi) koja mogu da se dese u praksi u vezi sa neispunjenjem obaveza;
- 2) Procenjuje se novčani gubitak u svakom od datih scenarija (ishoda);
- 3) Taj novčani gubitak se množi sa verovatnoćama dešavanja tih scenarija (ishoda) i
- 4) Na kraju se tako ponderisani iznosi svih scenarija (ishoda) sabiraju i dobija se očekivani kreditni gubitak.

Društvo ne identifikuje svaki mogući ishod, već razmatra najmanje dva ishoda i to:

- verovatnoća da će se desiti kreditni gubitak i
- verovatnoća da se kreditni gubitak neće desiti.

3.9. Finansijski instrumenti

Svi finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti plus transakcioni troškovi, ako ih ima. Izuzetak su potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu komponentu finansiranja u skladu sa MSFI 15 - Prihodi od ugovora sa kupcima, koja se u tom slučaju odmeravaju po vrednosti transakcije.

Finansijska sredstva

Klasifikacija finansijskih sredstava se utvrđuje na početku inicijalnog priznavanja, odnosno kada Društvo postane strana u ugovornim odnosima u vezi sa instrumentom.

Nakon početnog priznavanja, sva sredstva se odmeravaju na jedan od sledećih načina:

- Po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).
- Po amortizovanoj vrednosti;
- Po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVTOCI);

Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od dva osnovna kriterijuma:

- a) poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvom;
- b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva ("SPPI" test - Solely Payments of Principal and Interest).

Procena poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvima je ključna za klasifikaciju finansijskih sredstava. Poslovni model se utvrđuje na nivou koji odražava kako se upravlja grupom finansijskih sredstava da bi se postigao određeni poslovni cilj. Poslovni model ne zavisi od namera rukovodstva za pojedinačni instrument. Ovaj uslov ne posmatra svaki instrument pojedinačno već viši nivo grupisanja. Društvo može da ima više od jednog poslovnog modela na osnovu kojeg se upravlja finansijskim sredstvima.

Test poslovnog modela se vrši na sledeći način:

- Podeliti finansijska sredstva u posebne grupe ili portfolija u skladu sa načinom kako se njima upravlja (na primer: zajmovi i potraživanja se mogu grupisati zajedno jer se drže za naplatu keša, a retko ili skoro nikad za prodaju);
- Identifikuju se ciljevi koji se koriste u toku poslovanja za upravljanje tim grupama ili portfolijom sredstava (na primer cilj za potraživanja je da se drže i naplaćuju (prikuplja keš));
- Na bazi tih ciljeva, klasifikuje se svaka grupa ili portfolio kao "drže se za prikupljanje novčanih tokova", "drže se za prikupljanje novčanih tokova i prodaju" i "ostalo".

Sredstvo klasifikovano u kategoriji po amortizovanoj vrednosti treba da ispuni oba kriterijuma:

- Poslovni model: finansijsko sredstvo se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova;
- SPPI test: da li ugovoreni uslovi daju pravo na novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate.

Sredstvo klasifikovano u kategoriji po fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVTOCI) treba da ispuni oba kriterijuma:

- Poslovni model: finansijsko sredstvo se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje;
- SPPI test: da li ugovoreni uslovi daju pravo na novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate.

Samo zajmovi, potraživanja, ulaganja u dužničke hartije i slični dužnički instrumenti mogu da se kvalifikuju za odmeravanje po amortizovanoj vrednosti ili FVTOCI. U slučaju da dužnički instrument ne ispunjava ove kriterijume odmerava se po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Procena poslovnog modela se vrši na kraju svakog izveštajnog perioda kako bi se utvrdilo da li je došlo do promene u poslovnom modelu u odnosu na prethodni period. U tom slučaju vrši se reklasifikacija finansijskih sredstava u odgovarajuću kategoriju (amortizovana vrednost, FVOCI, FVPL).

Svi derivati se odmeravaju po fer vrednosti. Sve promene se priznaju kroz bilans uspeha.

a) Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Finansijska sredstva se odmeravaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha osim ukoliko se ne odmeravaju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat. Početno vrednovanje ovih finansijskih sredstava vrši se po fer vrednosti na datum sticanja, s tim što se transakcioni troškovi koji su neposredno povezani sa sticanjem tih finansijskih sredstava ne uključuju u fer vrednost sredstva, dok se naknadno odmeravanje odnosno usklađivanje vrši na svaki datum bilansa stanja, a svi efekti promene fer vrednosti iskazuju se kao rashod odnosno prihod od usklađivanja vrednosti imovine. Evidentiranje prestanaka priznavanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha iskazuju se na pozicijama dobitaka odnosno gubitaka u okviru bilansa uspeha.

Društvo vrednovanje finansijskih sredstava po fer vrednosti kroz bilans uspeha, vrši na osnovu poslovnog modela u kojem upravlja finansijskim sredstvima sa ciljem da realizuje tokove gotovine putem prodaje sredstava, odnosno da u kratkom roku kupljena finansijska sredstva proda sa ciljem sticanja dobitka na razlici u ceni.

Društvo u ovu kategoriju finansijskih sredstava obuhvata plasmane, kupljene ili stečene, kratkoročne i dugoročne prenosive hartije od vrednosti (akcije, obveznice, blagajničke i komercijalne zapise i ostale kratkoročne hartije od vrednosti kojima se trguje odnosno koje su pribavljene da se u kratkom roku ponovo prodaju).

b) Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijsko sredstvo se odmerava po amortizovanoj vrednosti kada su kumulativno ispunjena dva uslova:

- 1) da se finansijsko sredstvo drži u okviru poslovnog modela, čiji je cilj držanje finansijskog sredstva radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine, i
- 2) da ugovoreni uslovi finansijskog sredstva prouzrokuju na određene datume tokove gotovine koji su isključivo plaćanje glavnice i kamate zaračunate na preostali deo glavnice.

U ovu kategoriju uključuju se finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim iznosima plaćanja ili sa fiksnom dospelošću za koje Društvo ima verovatnu nameru i sposobnost da ih drži do dospeća.

Za utvrđivanje da li finansijsko sredstvo ispunjava uslove za merenje po amortizovanoj vrednosti, koristi se SPPI test, koji u osnovi predstavlja procenu ugovoreni karakteristika sadržanih u finansijskom sredstvu, u smislu da ugovoreni tokovi gotovine moraju biti isključivo plaćanje glavnice i kamate. Ovo ispitivanje potrebno je za karakteristike ugovora o tokovima gotovine svakog finansijskog sredstva posebno.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti evidentiraju se korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjene za ispravke vrednosti, gubitke po osnovu obezvređenja odnosno obezvređenja po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka. Metod efektivne kamatne stope, koristi se za izračunavanje amortizovane vrednosti finansijskog sredstva, kao i priznavanje prihoda od kamate tokom posmatranog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje očekivana buduća gotovinska primanja finansijskih sredstava na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva. Kada izračunava efektivnu kamatnu stopu, Društvo procenjuje tokove gotovine, uzimajući u obzir sve ugovorene uslove (plaćanja unapred ili produženja plaćanja i sl.). Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Društvo uključuje i sve naknade primljene između ugovornih strana, transakcione troškove, popuste i sve druge naknade definisane ugovornim odnosom.

Društvo prihod od kamate izračunava primenom metoda efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva osim za kupljena kreditno obezvređena finansijska sredstva i finansijska sredstva koja su naknadno postala kreditno obezvređena.

Kratkoročna potraživanja, koja ne sadrže komponentu finansiranja, ne podležu primeni metoda efektivne kamatne stope već se evidentiraju po transakcionoj ceni umanjenoj za ispravku vrednosti.

Društvo direktno smanjuje bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva kada nema opravdana očekivanja da će povratiti finansijsko sredstvo u celosti ili da će povratiti njegov deo.

Model očekivanog kreditnog gubitka zahteva procenu mogućih gubitaka finansijskih instrumenata pre pogoršanja finansijske i kreditne sposobnosti dužnika. Društvo priznaje vrednosno usklađenje pre nego što je došlo do nastalih gubitaka. Na svaki

datum bilansa stanja procenjuju se trenutni uslovi i buduća privredna kretanja, koja su dostupna u trenutku izrade finansijskih izveštaja, kako bi se projektovali očekivani kreditni gubici.

Društvo polazi od pretpostavke da svako potraživanje ili zajam nosi sa sobom određeni rizik da neće biti naplaćeno u budućnosti, očekivani kreditni gubitak u određenom iznosu postoji već u momentu priznavanja potraživanja.

Očekivani kreditni gubitak je po načinu računanja sličan pojmu koji se koristi u statistici - očekivana vrednost. Očekivana vrednost u statistici predstavlja vrednost koja se dobija zbirom ishoda koji su ponderisani verovatnoćom njihovog dešavanja. Očekivani gubici se priznaju i odmeravaju u skladu sa pojednostavljenim pristupom.

Društvo primenjuje pojednostavljeni pristup za potraživanja od kupaca i odmerava gubitke u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima nastalog potraživanja.

Za računanje očekivanog kreditnog gubitka, koristi se matrica za određivanje ispravke. Upotreba matrica za ispravku podrazumeva grupisanje potraživanja na bazi različitih karakteristika kupaca određenih geografskom lokacijom kupaca, vrstom kupaca (matično pravno lice) i istorijskih obrazaca ostvarenih gubitaka. U skladu sa ovim modelom, istorijske stope ispravke se usklađuju kako bi odrazile relevantne informacije o sadašnjim uslovima i razumnim i objašnjivim predviđanjima oko budućih uslova.

Matrica za određivanje ispravke vrednosti zasniva se na različitom stepenu ispravke u odnosu na period naplate potraživanja koji je prošao od dana dospeća. Društvo koristi sledeće grupe za određivanje očekivanog kreditnog gubitka:

- nedospela,
- dospela 1 do 30 dana,
- dospela 31 do 60 dana,
- dospela 61 do 90 dana,
- dospela 91 do 270 dana,
- dospela preko 270 dana.

Za izračunavanje stope istorijskog gubitka, Društvo određuje istorijski period koji se analizira, utvrđuje ukupnu prodaju i ukupne kreditne gubitke po osnovu prodaje u izabranom istorijskom periodu koji se analizira. Potraživanja i naplatu po osnovu tih potraživanja, Društvo raspodeljuje po grupama dospelosti. Izabrani istorijski period iznosi minimum 3 godine (za tekuću godinu izabrani istorijski periodi su dve uzastopne prethodne godine). Društvo u izabranom istorijskom periodu utvrđuje ukupnu prodaju odnosno utvrđuje koliko iznosi zbir svih izdatih računa u tom istorijskom periodu. Društvo za svaki račun utvrđuje datum dospeća kao i datum naplate i po svakom naplaćenom računu utvrđuje razliku između datuma dospeća i datuma naplate, te shodno tome vrši razvrstavanje potraživanja po grupama dospelosti.

Stopa istorijskog gubitka izračunava se stavljanjem u odnos ukupnog kreditnog gubitka nastalog po osnovu računa u posmatranom istorijskom periodu u odnosu na saldo potraživanja koji je uključen u formirane grupe dospelosti. Pod ukupnim kreditnim gubitkom podrazumeva se direktan otpis potraživanja u posmatranom istorijskom periodu. Korekcija utvrđene stope očekivanog kreditnog gubitka vrši se u skladu sa očekivanim budućim promenama koje mogu uticati na tako utvrđenu istorijsku stopu očekivanog kreditnog gubitka (rast BDP, stopa nezaposlenosti i sl.).

Društvo vrši obračun očekivanog kreditnog gubitka na osnovu matrice za određivanje ispravke vrednosti na sledeći način:

- saldo potraživanja na dan Bilansa stanja podeli po prethodno utvrđenim grupama dospelosti,
- saldo svake grupe dospelosti množi sa korigovanom stopom očekivanih kreditnih gubitaka i dobija iznos ispravke vrednosti za svaku formiranu grupu dospelog potraživanja.
- zbir obračunatih iznosa svih grupa dospelog potraživanja predstavlja saldo ispravke vrednosti potraživanja na dan Bilansa stanja.

Društvo priznaje u bilansu uspeha, dobitak ili gubitak po osnovu umanjenja vrednosti, iznos očekivanih kreditnih gubitaka (ili storniranje) koji je neophodan za korigovanje rezervisanja za gubitke na datum izveštavanja na iznos koji je neophodno priznati u skladu sa ranije priznatim gubitkom po osnovu umanjenja vrednosti.

U bilansu stanja Društva, kategorija finansijskih sredstava koja se naknadno odmeravaju po amortizovanoj vrednosti, obuhvata zajmove, kredite, potraživanja, obveznice, blagajničke i komercijane zapise, oročene depozite i druga finansijska sredstva koja nisu namenjena prodaji iako i prodaja koja nije značajna nije u suprotnosti sa ovim poslovnim modelom.

c) Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat

Početno priznavanje finansijskih sredstava koja se odmeravaju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat vrši se po fer vrednost na datum sticanja uvećano za transakcione troškove, osim potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu komponentu finansiranja u skladu sa MSFI 15, i koja se u tom slučaju odmeravaju po vrednosti transakcije.

Finansijska sredstva se mere po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat ukoliko su zajedno ispunjena dva uslova:

- da se sredstvo drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje kako prikupljanjem ugovorenih tokova gotovine, tako i prodajom finansijskih sredstava, i
- ugovoreni uslovi finansijskog sredstva prouzrokuju na određeno vreme tokove gotovine koji se odnose na plaćanja glavnice i kamate obračunate na preostali deo glavnice.

Naknadno odmeravanje ovih finansijskih sredstava podrazumeva dva načina evidentiranja:

- a) po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope, uključujući kursiranje i ispravku vrednosti koja se evidentira na pozicijama bilansa uspeha,
- b) po fer vrednosti na datum bilansa stanja i to tako da se amortizovana vrednost iz tačke a) uskladi sa procenjenom fer vrednosti, dok se nastali efekat usklađivanja evidentira u okviru bilansa stanja kroz ostali ukupni rezultat odnosno preko dobitaka ili gubitaka ostalog ukupnog rezultata.

Društvo na svaki datum bilansa stanja vrši:

- obračun prihoda od kamate, primenom metoda efektivne kamatne stope,
- kursiranje na dan bilansa stanja (ukoliko je finansijsko sredstvo u stranoj valuti) i evidentiranje vrši na računima finansijskih prihoda odnosno finansijskih rashoda u bilansu uspeha,
- obračun ispravke vrednosti finansijskih sredstava primenom metoda očekivanog kreditnog gubitka i evidentiranje vrši preko računa rashoda odnosno prihoda u bilansu uspeha,
- procenu fer vrednost i vrši usklađivanje amortizovane vrednost sa procenjenom fer vrednosti, dok se tako utvrđeni efekti evidentiraju u okviru dobitaka ili gubitaka ostalog ukupnog rezultata u bilansu stanja.

Na dan prestanka priznavanja odnosno na dan otuđenja finansijskih sredstava koja se odmeravaju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat, razlika između neto knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva i naknade za prenos tog finansijskog sredstva, evidentira se u korist ili na teret dobitka ili gubitka u ostalom ukupnom rezultatu u okviru bilansa stanja, nakon čega se pripadajući deo dobitka ili gubitka u ostalom ukupnom rezultatu prenosi na račune ostalih prihoda odnosno rashoda u bilansu uspeha.

U bilansu stanja Društva, kategorija finansijskih sredstava koja se naknadno odmeravaju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat, obuhvata učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i dugoročne hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat, deo dugoročnih finansijskih plasmana koji se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat, deo dugoročnih finansijskih plasmana koji dospevaju do jedne godine, potraživanja po osnovu finansijskih derivata.

Fer vrednost finansijskih sredstava kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ukupan ostali rezultat) zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja. Kotirana tržišna cena koja se koristi za finansijska sredstva Društva predstavlja tekuću cenu ponude.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se klasifikuju u dve kategorije za odmeravanje:

- po amortizovanoj vrednosti ili
- po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja se odmeravaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, dok se sve ostale finansijske obaveze odmeravaju po amortizovanoj vrednosti osim ako se ne primenjuje opcija za fer vrednost.

Finansijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja kao i primljene kredite od banaka (prilagoditi).

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja naknadno se vrednuju po nominalnoj (fakturnoj) vrednosti odnosno amortizovanoj vrednosti.

Dužnički instrumenti (obaveze po osnovu menica i zajmova) klasifikovani kao kratkoročne obaveze treba da se odmeravaju po nediskontovanom iznosu gotovine ili druge naknade za koju se očekuje da bude plaćena ili primljena umanjeno za eventualno obezvređenje.

Primljeni krediti od banaka se prvobitno priznaju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu ugovorene kamatne stope.

Kreditni su odobreni uz varijabilne kamatne stope, a unapred plaćene naknade za odobrene kredite razgraničavaju se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja kredita.

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva, odnosno u periodu do 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

3.10. Zalihe

Zalihe su sredstva:

- a) koja se drže radi prodaje u uobičajenom toku poslovanja;
- b) u procesu proizvodnje za takvu prodaju; ili
- c) u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Početno priznavanje zaliha vrši se po nabavnoj vrednosti koja obuhvata fakturnu cenu, uvozne carine i druge dažbine (osim onih koje Društvo može kasnije da povрати od poreskih vlasti) i troškove prevoza, manipulativne i druge troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju gotovih proizvoda, materijala i usluga. Trgovački popusti, rabati i druge slične stavke se oduzimaju pri određivanju troškova nabavke.

Zalihe se naknadno vrednuju po nabavnoj vrednosti/ceni koštanja odnosno neto prodajnoj vrednosti umanjene za troškove dovršenja i prodaje, ako je niža.

Vrednost utrošenih zaliha se utvrđuje metodom prosečne ponderisane cene.

Kada se zalihe prodaju, njihova knjigovodstvena vrednost se priznaje kao rashod perioda u kom se priznaje i prihod povezan sa njima. Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak. Iznos bilo kog poništavanja otpisa zaliha, koje se radi zbog povećanja neto ostvarive vrednosti, priznaje se kao umanjeno iznosa zaliha priznatih kao rashod u periodu u kojem je poništavanje izvršeno.

Zalihe sitnog inventara

Sitan inventar ima koristan vek trajanja manji od godinu dana. Zalihe sitnog inventara koje se nabavljaju od dobavljača mere se po nabavnoj vrednosti ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Nabavnu vrednost ili cenu koštanja zaliha čine svi troškovi nabavke i drugi troškovi nastali dovođenjem zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje.

Stavljanjem u upotrebu sitnog inventara otpisuje se 100% njegove vrednosti upotrebom računa ispravke vrednosti.

Zalihe materijala i robe

Zalihe materijala i robe mere se po nabavnoj vrednosti ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža.

Neto prodajna vrednost predstavlja procenjenu prodajnu vrednost umanjenu za procenjene troškove prodaje. Procenjeni troškovi prodaje zaliha, za potrebe svođenja ovih zaliha na neto prodajnu vrednost, utvrđuju se na bazi iskustvenog višegodišnjeg učešća ovih troškova u prihodima od prodaje robe. Utvrđivanje neto prodajne vrednosti vrši se za svaku stavku zaliha materijala i robe posebno.

Zalihe robe u maloprodaji iskazuju se po prodajnoj ceni u toku godine. Na kraju obračunskog perioda vrši se svođenje vrednosti zaliha na nabavnu vrednost putem alokacije realizovane razlike u ceni i poreza na dodatu vrednost, obračunatih na prosečnoj osnovi, na vrednost zaliha u stanju na kraju obračunskog perioda i nabavnu vrednost prodane robe.

Obračun izlaza (prodaje) zaliha materijala i robe, vrši se po metodi ponderisane prosečne cene. Utvrđivanje ponderisane prosečne cene robe vrši se posle svakog ulaza zaliha.

Vrednost zaliha može postati nenadoknadiva ako su te zalihe oštećene, ako su postale delimično ili u potpunosti zastarele ili ako su im prodajne cene opale. Materijal i drugi oblici zaliha koji se troše u cilju proizvodnje, ne svode se ispod nabavne cene ako se očekuje da će proizvođači u cilju čije proizvodnje se oni troše biti prodati po ceni koja će biti jednaka ili veća u odnosu na njihovu nabavnu vrednost. U suprotnom, vrednost takvih zaliha se svodi na njihovu neto ostvarivu vrednost koja predstavlja trošak zamene materijala.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda mere se po ceni koštanja ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Neto prodajna vrednost je procenjena prodajna cena u toku redovnog poslovanja, umanjena za procenjene troškove dovršavanja proizvodnje i troškove prodaje.

Cena koštanja gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje obuhvata utrošene sirovine, direktnu radnu snagu, i ostale direktne troškove. Indirektni troškovi se raspoređuju uz pomoć određenih ključeva.

Primeri troškova koji se ne uključuju u nabavnu vrednost/cenu koštanja zaliha i priznaju se kao rashod perioda u kom su nastali su:

- a) izuzetno visoki iznosi utrošenog materijala, rada ili drugi proizvodni troškovi;
- b) troškovi skladištenja, osim ako su ti troškovi neophodni u proizvodnom procesu pre sledeće faze proizvodnje;
- c) opšti administrativni troškovi koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje; i
- d) troškovi prodaje.

3.11. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: gotovina u blagajni, depozite po viđenju kod banaka, oročena sredstva na računima banaka do 90 dana odnosno druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće i prekoračenja po tekućem računu.

Prekoračenja po tekućem računu na dan sastavljanja finansijskih izveštaja uključena su u obaveze po kreditima u okviru kratkoročnih finansijskih obaveza.

Novčana sredstva se vrednuju po njihovoj nominalnoj vrednosti. Ukoliko je reč o novčanim sredstvima u stranoj valuti ona se vrednuju po zvaničnom srednjem kursu valute objavljenom od strane Narodne banke Srbije.

3.12. Lizing

Lizing se definiše kao ugovor ili deo ugovora, kojim se ustupa ili prenosi pravo korišćenja određene imovine tokom datog perioda trajanja lizinga u zamenu za naknadu.

Prilikom analize ugovora o zakupu sledeća tri kriterijuma moraju biti zadovoljena da bi se taj ugovor dalje tretirao kao zakup (lizing):

- 1) Da li postoji određena imovina
- 2) Da li korisnik lizinga stiče suštinski sve ekonomske koristi od upotrebe te imovine
- 3) Da li korisnik lizinga ima pravo da određuje način na koji će se ta imovina koristiti

Ispravno određivanje perioda trajanja lizinga je ključno u pravilnom obuhvatanju lizinga. Trajanje lizinga (zakupa) počinje s prvim danom trajanja lizinga, i uključuje:

- sve eventualne periode koje je davalac lizinga odobrio zakupcu bez plaćanja zakupnine,
- neopozivi period trajanja lizinga,
- periode pokrivene opcijom produženja lizinga ukoliko postoji realna verovatnoća da će zakupac iskoristiti tu opciju, i
- periode pokrivene opcijom raskidanja lizinga ukoliko postoji realna verovatnoća da zakupac neće iskoristiti tu opciju.

Neopozivi period trajanja lizinga je period u kome stavke ugovora važe sve dok obe strane (zakupac i zakupodavac) ne steknu pravo da ga raskinu.

Za razmatranje perioda koji su pokriveni opcijama produženja odnosno raskida lizinga zakupac se može koristiti sledećim faktorima:

- iznos plaćanja za zakupninu u bilo kom opcionom periodu,
- opcija kupovine koja se može primeniti na kraju perioda produženja po ceni za koju se očekuje da će biti ispod tržišne cene,
- ulaganja u zakupljene predmete sa ekonomskom koristi za zakupca,
- troškovi koji se odnose na raskidanje ugovora,
- važnost predmetnog sredstva za poslovanje zakupca, uslovljenost povezana sa korišćenjem opcije, istorijska praksa zakupca.

Društvo treba da vrši ponovnu procenu trajanja lizinga kada dođe do promene činilaca na osnovu kojih je razmatrana prvobitna procena i pri tome razmatra sledeće faktore:

- sva značajna unapređenja na imovini koja je predmet lizinga koja nisu bila predviđena prvog dana trajanja lizinga a od kojih se očekuje da će korisniku lizinga doneti značajnu ekonomsku korist kada postane moguće da se iskoristi opcija produženja ili raskidanja lizinga, odnosno opcija otkupa imovine koja je predmet lizinga;
- značajne modifikacije ili prilagođavanje imovine koja je predmet lizinga određenim potrebama koje nisu bile predviđene prvog dana trajanja lizinga;
- početak podzakupa imovine koja je predmet lizinga na period koji prelazi ranije utvrđeno trajanje lizinga; i
- poslovne odluke korisnika lizinga koje se direktno tiču (ne)iskorišćavanja neke opcije (npr. odluke o produženju lizinga dopunske imovine, o otuđenju alternativne imovine ili otuđenju poslovne jedinice u okviru koje se upotrebljava imovina sa pravom korišćenja).

Društvo priznaje na početku obaveze po osnovu lizinga i imovinu sa pravom korišćenja.

Inicijalno merenje obaveza po osnovu lizinga se sastoji od sadašnje vrednosti sledećih pet komponenti koje nisu plaćene na početku zakupa:

- fiksnih plaćanja umanjenja za bilo koja potraživanja za podsticaje,
- određenih varijabilnih plaćanja,
- garantovanog ostatka vrednosti,
- cene korišćenja opcije otkupa,
- kazne za raskid ugovora.

Fiksna plaćanja su plaćanja zakupnine koja su definisana u ugovoru o zakupu i uključuju i tzv. u suštini fiksna plaćanja zakupnine (plaćanja koja mogu izgledati kao varijabilna, ali su u suštini fiksna).

Varijabilna plaćanja obuhvataju plaćanja koja zavise od stope ili indeksa. Varijabilna plaćanja koja ne zavise od stope ili indeksa su isključena iz inicijalnog odmeravanja lizing obaveza.

Garantovani ostatak vrednosti predstavlja podsticaj za zakupca da održava sredstvo u dobrom stanju i obuhvata iznose za koje zakupac očekuje da će zaraditi kada se sredstvo vrati.

Opcije otkupa i raskida predstavljaju iznose za koje zakupac očekuje da plati ili za kupovinu predmetnog sredstva ili za raskid zakupa koristeći pravo na opciju.

Za diskontovanje lizing plaćanja koristi se kamatna stopa sadržana u lizingu, osim ako ona ne može biti određena. Kamatna stopa sadržana u lizingu je kamatna stopa koja dovodi do izjednačavanja sadašnje vrednosti plaćanja po osnovu zakupa i negarantovanog ostatka vrednosti sa zbirom fer vrednosti imovine i svih početnih direktnih troškova davaoca lizinga.

Kamatnu stopu sadržanu u lizingu, često je teško utvrditi pa se koristi inkrementalna stopa zaduživanja. Inkrementalna stopa zaduživanja zakupca je ona kamatna stopa koju bi zakupac morao platiti da u sličnom roku i uz slične garancije posudi sredstva neophodna za nabavku imovine slične vrednosti kao imovine s pravom korišćenja u sličnom ekonomskom okruženju.

Imovina sa pravom korišćenja se inicijalno priznaje po trošku koji se sastoji od sledećih komponenti: obaveza po osnovu lizinga, plaćanja nastala pre početka lizinga, inicijalni direktni troškovi, troškovi demontaže i uklanjanja umanjeno za podsticaje za zakup.

Naknadno odmeravanje obaveza po osnovu lizinga određuje se tako što se na inicijalnu vrednost dodaju kamate na ostatak obaveze umanjene za lizing plaćanja naravno uzimajući i u obzir ponovnu procenu obaveza ako je došlo od promena u proceni originalnog trajanja lizinga ili opcija produženja odnosno prekida zakupa, promena u proceni opcije otkupa predmetne imovine, promene u indeksu ili stopi koja utiče na plaćanje i promena u proceni garantovanog ostatka vrednosti. Ponovne procene obaveza se generalno evidentiraju tako što se obaveza po osnovu lizinga usklađuje koristeći nove pretpostavke dok se imovina sa pravom korišćenja usklađuje za isti iznos.

Imovina sa pravom korišćenja se naknadno odmerava:

- po modelu revalorizacije; ili
- kao investiciona nekretnina po fer vrednosti u skladu sa MRS 40.

Imovina sa pravom korišćenja se prikazuje u sopstvenoj poziciji ili se kombinuje sa nekretninama, postrojenjima i opremom, dok se obaveze za zakup prikazuju posebno ili obuhvataju sa drugim obavezama.

Troškovi kamate po osnovu ugovora o lizingu se prikazuju sa ostalim troškovima finansiranja, dok se troškovi amortizacije imovine sa pravom korišćenja, prikazuju kao poslovni rashod tekućeg perioda.

Podzakupi

U slučaju kada Društvo uzima u zakup imovinu koju kasnije daje u zakup govori se o podzakupu. Posredni zakupodavac ima dva ugovora. U prvom ugovoru društvo ima ugovor o zakupu imovine sa glavnim zakupodavcem. U drugom ugovoru Društvo se javlja kao zakupodavac i daje u zakup istu imovinu podzakupcu. Računovodstveno obuhvatanje prvog ugovora (ugovora o uzimanju u zakup sa glavnim zakupodavcem) je identično kao i za sve druge ugovore o zakupu. Računovodstveno obuhvatanje drugog ugovora (ugovor o davanju u zakup podzakupcu) zavisi od toga da li je ugovor klasifikovan kao operativni ili finansijski lizing. U slučaju da je ugovor klasifikovan kao operativni lizing obaveza za zakup iz glavnog (prvog) zakupa ostaje i nastavlja da se priznaje rashod kamate. Takođe zadržava se i imovina sa pravom korišćenja i nastavlja sa obračunom amortizacije. U bilansu uspeha priznaje se prihod od zakupa iz podzakupa. Kod ugovora koji su klasifikovani kao finansijski lizing, obaveza za zakup iz glavnog zakupa ostaje, i nastavlja se priznavanje rashoda kamate. Imovina sa pravom korišćenja se iskknjižava i priznaje se potraživanje za neto investiciju u podzakupu.

3.13. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju u iznosima koji predstavljaju najbolju procenu izdataka zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Rezervisanje može biti kratkoročno i dugoročno. Ukoliko je rezervisanje dugoročno a efekat vrednosti novca značajan dugoročno rezervisanje se diskontuje.

Diskontna stopa je stopa pre oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Diskontna stopa ne odražava rizike za koje su procene budućih tokova gotovine korigovane. Iznos rezervisanja se utvrđuje razumnom procenom rukovodstva o očekivanim odlivima ekonomskih koristi iz Društva u budućnosti. Rezervisanje će biti priznato kada su kumulativno ispunjena sledeća tri uslova:

- 1) društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja;
- 2) verovatno je da će doći do odliva resursa radi izmirenja obaveza; i
- 3) visina obaveze može da se pouzdano proceni.

Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade se odmeravaju po sadašnjoj vrednosti očekivanih budućih odliva primenom diskontne stope, ukoliko je obračunat iznos tih obaveza materijalno značajan. Ako obračunati iznos nije materijalno značajan, isplate po ovom osnovu terete troškove perioda u kome su izvršene. Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj proceni rukovodstva Društva u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

Trošak rezervisanja se priznaje u rashodima perioda.

Rezervisanje se može koristiti samo po osnovu izdataka za koje je rezervisanje prvobitno bilo priznato. Kada nastane odliv sredstava po osnovu obaveze za koju je prethodno izvršeno rezervisanje, stvarni troškovi se ne iskazuju ponovo kao rashod, već se knjiženje sprovodi zaduženjem računa rezervisanja, a u korist odgovarajućeg računa obaveza (prema vrstama) ili odgovarajućeg računa sredstava (zalihe, novčana sredstva) u zavisnosti od karaktera rezervisanja, vrste nastale obaveze i načina na koji je ona izmirena. Neiskorišćeni iznos rezervisanja ukida se u korist ostalih prihoda.

Ukoliko se očekuje da će deo izdataka za izmirenje obaveze biti nadoknađen od strane trećeg lica, nadoknada se uzima u obzir ako je izvesno da će biti primljena u slučaju da dođe do izmirenja obaveze. U tom slučaju nadoknada se tretira kao zasebna imovina, a iznos priznat za nadoknadu ne sme da premašuje iznos rezervisanja.

Rezervisanja se ponovo razmatraju na svaki datum bilansa stanja i koriguju radi odražavanja najbolje tekuće procene. Kada više nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan, rezervisanje se ukida u korist bilansa uspeha tekuće godine.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Potencijalna obaveza je:

- moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva ili
- sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja ali nije priznata jer:
  - nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan za izmirenje obaveze, ili
  - iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Društvo ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

3.14. Primanja zaposlenih

a) Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je u obavezi da plaća poreze i doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je takođe, obavezno da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Kada su doprinosi jednom uplaćeni, Društvo nema nikakvih daljih obaveza u pogledu plaćanja. Porez i doprinosi na teret poslodavca i na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

b) Otpremnine i jubilarne nagrade

Društvo obezbeđuje otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja. Rezervisanja po osnovu ovih naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova. Obaveze po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju i po osnovu jubilarnih nagrada se procenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisne, kvalifikovane interne komisije ili zaposlenih lica Društva.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se kao nerealizovani dobici i gubici po osnovu planova definisanih primanja kada nastanu.

c) Učešće u dobiti i bonusi

Društvo priznaje obavezu za bonuse i učešće u dobiti zaposlenih u periodu kada je doneta odluka o njihovoj isplati, odnosno priznaje obavezu i trošak za bonuse i učešće u dobiti zaposlenih na osnovu proračuna kojim se uzima u obzir dobit koja pripada vlasnicima kapitala nakon određenih korekcija. Učešće zaposlenih u dobiti kao i bonusi podležu obračunu svih pripadajućih poreza i doprinosa na zarade.

d) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Kada je procena rukovodstva Društva, da iznos kratkoročnih plaćenih odsustava na kraju prethodne godine nije materijalno značajan ne vrše se ukalkulisavanja navedenih obaveza na dan bilansa stanja.

3.15. Porezi i doprinosi

a) Porez na dobit

Tekući porez

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Tekući porez na dobitak predstavlja iznos obračunat primenom propisane poreske stope od 15% na osnovicu koju predstavlja oporezivi dobitak. Oporezivi dobitak se utvrđuje u poreskom bilansu kao dobit pre oporezivanja iskazana u bilansu uspeha, nakon usklađivanja prihoda i rashoda na način propisan poreskim zakonodavstvom Republike Srbije. Iznos ovako utvrđenog poreza i iskazanog u poreskoj prijavi se umanjuje po osnovu poreskih kredita i poreskih podsticaja.

Poreski propisi u Republici Srbiji, ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Gubici iz tekućeg perioda mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u godišnjem poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Obračunati tekući porez se priznaje kao obaveza i rashod u obračunskom periodu na koji se isti odnosi.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobit se obračunava za sve privremene razlike između poreske osnove imovine i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Važeće poreske stope na dan izveštavanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za obračun iznosa odloženog poreza.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka iz prethodnog perioda, do nivoa do kojeg je izvesno da će postojati budući oporezivi dobiti na teret koji se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do nivoa do kojeg više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti.

Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do nivoa u kojem je postalo verovatno da će buduća oporeziva dobit dozvoliti povraćaj odloženog poreskog sredstva.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao rashodi i prihodi i uključeni su u neto gubitak/dobit izveštajnog perioda, osim odloženih poreza koji se odnose na efekte procene fer vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme evidentiranih preko revalorizacionih rezervi u kom slučaju se odloženi porezi knjiže preko ovih rezervi.

b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, razne naknade i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru ostalih poslovnih rashoda.

3.16. Dividende

Dividende vlasnicima evidentiraju se kao obaveza i umanjuju kapital u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati.

Dividende odobrene za period nakon datuma izveštavanja se obelodanjuju u događajima nakon datuma izveštajnog perioda.

3.17. Državna davanja i državna pomoć

Državna davanja i pomoć mogu biti u obliku:

- državna pomoć su mere preduzete od strane države s namerom da pruži ekonomsku korist specifičnu za Društvo ako ispunjava određene kriterijume.
- državna davanja predstavljaju pomoć države u obliku prenosa resursa Društvu po osnovu ispunjenih izvesnih uslova u prošlosti ili budućnosti koji se odnose na poslovne aktivnosti društva.
- davanja povezana sa sredstvima su državna davanja za koja je primarni uslov da Društvo koje ima pravo da primi davanje treba da nabavi, izgradi ili na drugi način pribavi dugoročna sredstva. Mogu biti pripisani i sekundarni uslovi koji ograničavaju vrstu ili lokaciju sredstava ili periode u toku kojih sredstva treba pribaviti ili posedovati.
- davanja povezana sa prihodima su druga državna davanja, osim davanja povezanih sa sredstvima.

Državna davanja, uključujući nemonetarna davanja po fer vrednosti, se ne priznaju sve dok ne postoji opravdana uverenost:

- da će se Društvo pridržavati uslova povezanih sa davanjima; i
- da će davanje biti primljeno.

Državno davanje se priznaje na sistematskoj osnovi u bilansu uspeha tokom perioda u kojima Društvo priznaje kao rashod povezane troškove koje treba pokriti iz tog davanja.

Državno davanje koje se prima kao nadoknada za nastale rashode ili gubitke ili u svrhu pružanja direktne finansijske podrške Društvu sa kojim nisu povezani budući troškovi se priznaje u bilansu uspeha perioda u kojem se prima.

Nemonetarna državna davanja (u obliku prenosa nemonetarnih sredstava, kao što su zemljište ili drugi resursi, koji se daju na korišćenje Društvu) priznaju se po fer vrednost nemonetarnih sredstava.

Državna davanja povezana sa sredstvima, uključujući nemonetarna davanja po fer vrednosti, iskazuju se u bilansu stanja kao odloženi prihod po osnovu davanja koji se na sistematskoj osnovi priznaje u bilansu uspeha tokom veka trajanja sredstva.

Davanja povezana sa prihodima se priznaju u okviru ostalih prihoda u bilansu uspeha.

3.18. Priznavanje prihoda

Društvo vrši priznavanje prihoda kroz model od pet koraka:

- 1) Identifikacija ugovora sa kupcima - ugovorne strane su odobrile ugovor (pismeno, usmeno ili u skladu sa drugim uobičajenim poslovnim praksama) i obavezale su se da ispune svoje obaveze;
- 2) Identifikacija ugovorne obaveze (obaveze činjenja) tj. da li je to isporuka dobra ili usluge - Društvo identifikuje prava svih strana u vezi sa dobrima ili uslugama koje se prenose;
- 3) Utvrđivanje cene transakcije - Društvo može da identifikuje uslove plaćanja za dobra ili usluge koje se prenose;
- 4) Alokacija cene transakcije na ugovorne obaveze - sadržina ugovora je komercijalna (to jest, očekuje se da će rizik, vreme ili iznos budućih tokova gotovine Društva da se promene kao rezultat ugovora): i
- 5) Priznavanje prihoda kada se ispune ugovorne obaveze - postoji značajna verovatnoća da će Društvo dobiti naknadu na koju će imati pravo u zamenu za dobra ili usluge koji će biti isporučeni kupcu. Prilikom vršenja procene da li je verovatno da će naplata nekog iznosa naknade biti izvršena, Društvo razmatra samo sposobnost i nameru kupca da plati taj iznos naknade do isteka roka dospeća. Iznos naknade na koji će Društvo imati pravo može biti manji od cene navedene u ugovoru ako je naknada promenljiva zato što Društvo može da ponudi kupcu popust na cenu.

Promenljivost koja se odnosi na naknade obećane od strane kupca može biti eksplicitno navedena u ugovoru. Pored uslova ugovora, postojanje sledećih okolnosti ukazuje na to da je obećana naknada promenljiva:

- a) kupac ima opravdano očekivanje koje proizilazi iz uobičajenih poslovnih praksi Društva, objavljenih politika ili konkretnih saopštenja da će Društvo prihvatiti manji iznos naknade od cene navedene u ugovoru. To jest, očekuje se da će Društvo ponuditi umanjenje cene (npr. popust, rabat, povraćaj novca ili kredit);
- b) druge činjenice i okolnosti ukazuju na nameru Društva da, prilikom zaključenja ugovora sa kupcem, ponudi umanjenje cene kupcu.

Korak 1: Identifikacija ugovora sa kupcima

Ugovor je sporazum dveju strana koji kreira obavezujuća prava i obaveze za svaku stranu. MSFI 15 se primenjuje na sve ugovore koji imaju sve od sledećih odlika:

- 1) strane su odobrile ugovor i obavezale se na izvršenje ugovornih obaveza;
- 2) prava i obaveze strana u ugovoru se mogu identifikovati;
- 3) uslovi plaćanja se takođe mogu identifikovati;
- 4) ugovor je komercijalnog karaktera;
- 5) verovatno je da će se naknada iz ugovora naplatiti.

Ako svaka strana u ugovoru ima jednostrano pravo raskida ugovora koji je u celini neizvršen bez obaveze naknade drugoj strani onda ugovor ne postoji. Neizvršenje postoji ako kupcu nije isporučena roba odnosno pružene usluge i ako nije primljena, odnosno ne postoji pravo da se primi naknada u zamenu za robu i usluge.

U slučajevima kada imamo da su dva ili više ugovora zaključena u isto ili približno isto vreme sa istim kupcem onda se ti ugovori mogu kombinovati kao jedan ugovor. Neophodno je da se o ugovorima pregovaralo u paketu sa istim komercijalnim ciljem, da iznos naknade koji se plaća u okviru jednog ugovora zavisi od cene ili uslova iz drugog ugovora i da su roba ili usluge koji su obećani u okviru oba ugovora jedinstvena obaveza.

Promena u obavezujućim pravima i obavezama (npr. obim ugovora ili cena) tretira se kao modifikacija ugovora ako je odobrena i dovodi do stvaranja novih ili promene postojećih obavezujućih prava i obaveza. Modifikacije ugovora se tretiraju kao poseban ugovor samo ako se obim ugovora menja zbog novih odvojivih roba i usluga i ako promena u ugovorenoj ceni odražava pojedinačnu prodajnu cenu odvojive robe ili usluge.

Korak 2: Identifikacija ugovorne obaveze

Ugovorna obaveza (obaveza činjenja) je definisana ugovorom kao obaveza da se izvrši prenos kupcu odvojive robe ili usluge, pojedinačno ili zajedno ili u serijama tokom vremena. Aktivnosti koje ne rezultiraju u prenosu robe ili usluga kupcu nisu ugovorne obaveze iz ugovora sa kupcima i neće dovesti do priznavanja prihoda.

Potrebno je da sledeća dva kriterijuma budu ispunjena da bi se neka roba ili usluga smatrali odvojivom:

- Kupac može da ima koristi od pojedinačnog dobra ili usluge;
- Obećanje da se prenesu roba ili usluga je odvojivo od ostalih obećanja iz ugovora.

Korak 3: Utvrđivanje cene transakcije

Cena transakcije predstavlja iznos naknade na koju Društvo očekuje da ima pravo u zamenu za prenos obećanih roba ili usluga i isključuje iznose naplaćene u ime trećih strana (npr. PDV). Prilikom određivanja transakcione cene u obzir se uzima i sledeće: da li postoje značajne komponente finansiranja, varijabilne komponente, iznosi koji se isplaćuju kupcu (npr. refundacije ili rabati) i nenovčane naknade. Varijabilne komponente mogu da uključuju popuste, pravo povrata, razne podsticaje, bonuse, kazne i slično.

Varijabilne komponente naknade se odmeravaju upotrebom dve metode:

- metod očekivane vrednosti (bazira se na ponderisanim očekivanim vrednostima u odnosu recimo na slične ugovore) i
- metod jednog najverovatnijeg iznosa (iznos koji je najverovatniji da se desi u slučajevima npr. kada postoji malo iznosa za razmatranje).

U slučajevima kada postoji komponenta finansiranja, prihod od prodaje se priznaje u iznosu koji predstavlja cenu koju bi kupac platio da je plaćanje izvršeno odmah u momentu isporuke robe ili usluga.

Društvo nije u obavezi da prilagođava iznos naknade po osnovu komponenti finansiranja ukoliko očekuje da će od prodaje do naplate proći manje od godinu dana.

Nenovčane naknade primljene od kupca se vrednuju po fer vrednosti.

Iznosi koji se isplaćuju kupcu uključuju iznose koje Društvo plaća ili očekuje da će ih platiti kupcu kao i kredite i slične stvari poput kupona ili vaučera. Računovodstveno se ovi iznosi obuhvataju tako što se za iznos naknade umanjuje cena transakcije (prihod se stornira), osim ako se plaćanje kupcu vrši kao zamena za drugu robu ili usluge primljene od kupca.

Korak 4: Alokacija cene transakcije na ugovorne obaveze

Cena transakcije iz 3. koraka se alocira na svaku ugovornu obavezu na bazi pojedinačnih (samostalnih) prodajnih cena svake ugovorne obaveze.

Samostalna prodajna cena je ona cena po kojoj bi se roba ili usluge zasebno prodavale. U slučajevima kada samostalne prodajne cene nisu lako uočljive, one se procenjuju i to korišćenjem jednog od sledećih pristupa:

- usklađena tržišna procena,
- očekivani troškovi plus marža, i
- rezidualni pristup (ono što ostane nakon što se oduzmu uočljive pojedinačne prodajne cene ostalih ugovornih obaveza).

Korak 5: Priznavanje prihoda nakon što je svaka ugovorna obaveza ispunjena

Cena transakcije alocirana na svaku od ugovornih obaveza (korak 4) priznaje se kao prihod kada je ispunjenje obaveze nastalo i to tokom vremena ili u određenom trenutku u vremenu.

Ispunjenje nastaje kada je kontrola nad obećanim dobrima ili uslugama prenešena na kupca, tj. kada on ima mogućnost da upravlja korišćenjem te imovine i mogućnost da značajno stiče sve preostale koristi od te imovine.

Sledeći faktori se mogu koristiti za razmatranje da li je došlo do prenosa kontrole:

- Društvo je fizički prenelo imovinu na kupca,
- ko ima zakonsko pravo nad imovinom,
- rizici i naknade u vezi sa vlasništvom,
- prihvatanje imovine od strane kupca,
- Društvo ima sadašnje pravo na naplatu po osnovu imovine.

Prihod se priznaje tokom vremena ako je ispunjen jedan od sledećih uslova:

- Kupac istovremeno prima i upotrebljava sve koristi koje Društvo pruža tokom izvršenja posla;
- U okviru izvršenja posla stvara se ili poboljšava imovina koja je pod kontrolom kupca;
- U okviru izvršenja posla ne stvara se imovina koju subjekt može upotrebiti na drugačiji način i subjekt ima ostvarivo pravo na plaćanje za ono što je uradio do određenog trenutka.

Prihod se priznaje tokom vremena na način koji najbolje predstavlja napredak u prenosu kontrole nad robom ili uslugama kupcu. Društvo primenjuje jednu od dve metode za merenje tog napretka:

- metod autputa (npr. procene ostvarenih rezultata, postignute kritične tačke iz projekta, jedinice proizvedene/isporučene i slično) i
- metod inputa (npr. utrošeni resursi, časovi rada, nastali troškovi, utrošeno vreme, radni sati mašina, itd.).

Ako uslovi za priznavanje prihoda tokom vremena nisu ispunjeni, onda se prihod priznaje u određenom trenutku. Prihod se priznaje u momentu u kome Društvo prenosi kontrolu nad određenom robom ili uslugama na kupca.

Troškovi ugovora

Društvo priznaje dodatne troškove sticanja ugovora s kupcem kao imovinu ako se očekuje povrat tih troškova. Dodatni troškovi sticanja ugovora su oni troškovi koje snosi Društvo prilikom sticanja ugovora sa kupcem, a koje ne bi snosio da nije bilo sticanja ugovora.

Troškovi ispunjenja ugovora se kapitališu ako ti troškovi nisu u delokrugu nekog drugog standarda, ako se odnose direktno na ugovor, zbog tih troškova se stvaraju ili povećavaju resursi i ako se očekuje povrat tih troškova.

Garancije

Ako kupac ima mogućnost odvojene kupovine garancije, garancija se smatra odvojitom uslugom i Društvo je dužno da tu garanciju tretira kao ugovornu obavezu i da na nju primenjuje sve ono što je prethodno opisano. Pri proceni da li se garancijom pruža usluga kupcu, treba da se razmotre i zakonski zahtevi u pogledu garancija kao i period koji pokriva garancija (što je duži period, veća je verovatnoća da se pruža usluga).

Finansijski prihodi

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, kursnih razlika i ostale finansijske prihode, ostvarene iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima.

Prihodi od kamata se, u skladu sa načelom uzročnosti, priznaju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose. Prihod od kamata potiče od kamata na deponovana sredstva kod banaka, kao i na zatezne kamate koje se obračunavaju kupcima koji kasne u izvršavanju svojih obaveza, u skladu sa ugovornim odredbama.

Prihod od zakupnina

Prihod od zakupnina potiče od davanja investicionih nekretnina u operativni zakup i obračunava se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

Prihod od dividendi

Prihod od dividendi se priznaje kada se ustanovi pravo da se dividenda primi.

3.19. Rashodi

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali.

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove uslovljene stvaranjem prihoda od prodaje i uključuju nabavnu vrednost prodane robe, troškove materijala, goriva i energije, bruto zarade, troškove amortizacije i usluge pružene od strane trećih lica. Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi zakupa, marketinga, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostali troškovi nastali u tekućem obračunskom periodu.

Finansijski rashodi

Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata i kursnih razlika i ostale finansijske rashode, koji se evidentiraju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose, a u skladu sa načelom uzročnosti.

3.20. Troškovi pozajmljivanja

Rashodi kamata i drugi troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi kvalifikovanog sredstva moraju se kapitalizovati, odnosno pripisati nabavnoj vrednosti - ceni koštanja sredstva. Kvalifikovanim sredstvom se smatra sredstvo koje se osposobljava za upotrebu i koje zahteva duži vremenski period da bi bilo spremno za nameravanu upotrebu ili prodaju.

Društvo treba da započne kapitalizaciju troškova pozajmljivanja, kao deo nabavne vrednosti sredstva koje se kvalifikuje, na datum početka kapitalizacije. Datum početka kapitalizacije je datum kada Društvo prvi put ispuni svaki od navedenih uslova:

- a) napravi izdatke za sredstvo;
- b) napravi troškove pozajmljivanja i
- c) preduzme aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremio za planiranu upotrebu ili prodaju.

Društvo treba da prestane sa kapitalizacijom troškova pozajmljivanja kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstva koja se kvalifikuju pripremila za planiranu upotrebu ili prodaju.

Društvo treba da obustavi kapitalizaciju troškova pozajmljivanja tokom produženih perioda u kojima je prekinut aktivan razvoj sredstva koje se kvalifikuje.

Rashodi kamata i drugi troškovi koji se ne mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva priznaju se na teret rashoda perioda u kome nastaju.

3.21. Odmeravanje fer vrednosti

Za sve elemente imovine i obaveza za koje je usvojena politika vrednovanja po fer vrednosti primenjuje se Međunarodni standard finansijskog izveštavanja - MSFI 13 Odmeravanje fer vrednosti i instrukcije propisane ovim pravilnikom.

Kada je imovina stečena ili obaveza preuzeta u transakciji razmene takve imovine ili obaveze, cena transakcije je cena plaćena za sticanje imovine ili naplaćena za preuzimanje obaveze (*ulazna cena*). Suprotno tome, fer vrednost imovine ili obaveze je cena koja bi bila naplaćena za prodaju imovine ili plaćena za prenos obaveze (*izlazna cena*).

Prilikom procene fer vrednosti Društvo treba da dosledno koristi izabrane tehnike procene koje su odgovarajuće u datim okolnostima i za koje ima dovoljno raspoloživih podataka. Tehnike procene koje Društvo može da koristi su:

- tržišni pristup - koriste se kupoprodajne cene i ostale relevantne informacije na bazi tržišnih transakcija sa identičnim ili uporedivim (sličnim) sredstvima, obavezama ili grupama sredstava i obaveza;
- troškovni pristup - koriste se iznosi koji bi se zahtevali za zamenu određenog sredstva - tekući troškovi zamene;
- prinostni pristup - zasniva se na konvertovanju budućih iznosa (npr. neto novčani tok ili prihodi i rashodi) u sadašnju vrednost pomoću diskontovanja. Fer vrednost kod ove metode utvrđuje se na bazi tekućih tržišnih očekivanja i pretpostavki o određenim budućim iznosima.

Prilikom merenja fer vrednosti pomoću navedenih metoda (tržišna, troškovna, prinostna) koriste se ulazni podaci - inputi.

Prilikom korišćenja ulaznih podataka (inputa) neophodno je poštovati sledeću hijerarhiju fer vrednosti u tri nivoa:

- Nivo 1 - Kotirane (nekorigovane) cene sa aktivnog tržišta za identična sredstva i obaveze kojima pravno lice ima pristup na dan procene. Tržišne cene sa aktivnog tržišta predstavljaju najpouzdaniji dokaz kolika je fer vrednost i treba ih bez korekcija i usklađivanja koristiti kao primarni input, osim u izuzetnim slučajevima.

- Nivo 2 - Ulazni podaci (inputi) koji podrazumevaju korišćenje:

- kotiranih tržišnih cena sa aktivnog tržišta za slična sredstva i obaveze,
- kotirane tržišne cene za identična ili slična sredstva i obaveze sa tržišta koje nisu aktivna,
- stopa prinosa na tržištu, i
- ostale inpute, osim kotiranih cena, koji su uočljivi za sredstvo ili obavezu (npr. kamatne stope i krive prinosa koje su uočljive u uobičajenim kotiranim intervalima itd).

- Nivo 3 - Inputi koji nisu vidljivi jer ne postoji aktivno tržište, kotirane tržišne cene ili uporedivi oblici imovine ili obaveza. To su procene koje se ne zasnivaju na eksternim podacima koji su vidljivi na tržištu, već na internim procenama rukovodstva kao što je prinostna metoda zasnovana na sadašnjoj vrednosti budućih novčanih tokova koje projektuje uprava.

Tehnike procene vrednosti koje se koriste za odmeravanje fer vrednosti primenjuju se dosledno. Promena tehnike procene, ili njene primene je, primerena, ako promena rezultira u odmeravanju koje jednako, ili bolje odražava fer vrednost u datim okolnostima. To može biti slučaj ako se, na primer, dogodi neki od sledećih događaja:

- a) razvoj novih tržišta;
- b) nove informacije postanu dostupne;
- c) prethodno korišćene informacije više nisu dostupne;
- d) tehnike procene su unapređene; ili
- e) tržišni uslovi se promene.

Izmene koje su posledica promene u tehnici procene vrednosti ili njenoj primeni se računovodstveno obuhvataju kao promena u računovodstvenoj proceni a ne kao promena u računovodstvenoj politici koja bi zahtevala korigovanja rezultata ranijih godina.

3.22. Naknadno ustanovljene greške

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka, tj. u iznosu većem od 1% ukupnih prihoda iz prethodne godine vrši se preko računa neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno neraspoređenog gubitka ranijih godina. Naknadno ustanovljene greške koje su ispod praga značajnosti, ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda tekućeg perioda u kome su identifikovane.

Materijalno značajna greška se posmatra u kumulativnom i/ili pojedinačnom iznosu.

U slučaju postojanja materijalno značajnih grešaka Društvo koriguje najmanje uporedne podatke za prethodnu poslovnu godinu u finansijskim izveštajima kada je greška otkrivena.

3.23. Transakcije sa povezanim licima

Povezano lice je lice koje ima kontrolu nad Društvom ili ima značajan uticaj na Društvo prilikom donošenja poslovnih i finansijskih odluka.

Povezana lica su:

- zavisna i pridružena Društva,
- rukovodstvo Društva,
- vlasnici, odnosno osnivači Društva.

Transakcije Društva sa povezanim stranama, uključuju iznos transakcija, prirodu odnosa sa povezanim stranama i druge informacije o transakcijama neophodne za razumevanje finansijskog položaja. Informacije o pojedinačnim transakcijama mogu se objediniti u skladu sa njihovom prirodom, osim kada su odvojene informacije potrebne za razumevanje efekata tih transakcija na finansijsko stanje Društva. Informacije o ovim transakcijama se obelodanjuju samo ako nisu zaključene pod uobičajenim tržišnim uslovima.

Društvo obelodanjuje naziv i sedište svakog društva u kojem Društvo, direktno ili indirektno poseduje udeo, iskazujući učešće u kapitalu, iznos kapitala i rezervi i dobitak ili gubitak poslednjeg izveštajnog perioda predmetnog društva, a za koje su usvojeni finansijski izveštaji.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Računovodstvene procene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da će u datim okolnostima biti razumna.

4.1. Ključne računovodstvene procene i pretpostavke

Društvo pravi procene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmene knjigovodstvenih procena priznaju se u periodu izmene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmene i budućim periodima ukoliko izmena utiče na tekući i buduće periode. Rukovodstvo koristi sledeće procene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja:

Amortizacija i stopa amortizacije

Obračun amortizacije i stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom veku trajanja nekretnina, postrojenja i opreme. Jednom godišnje Društvo procenjuje ekonomski vek nekretnina, postrojenja i opreme na osnovu trenutnih predviđanja.

Ispravka vrednosti potraživanja

Ispravka vrednosti sumnjivih i spornih potraživanja je izvršena na osnovu očekivanog kreditnog gubitka. Društvo primenjuje uprošćeni ili pojednostavljeni pristup za računanje obezvređenja kod potraživanja iz poslovanja. Za računanje očekivanog kreditnog gubitka, standard dozvoljava upotrebu tzv. matrica za određivanje ispravke vrednosti. Upotreba matrica za ispravku vrednosti podrazumeva grupisanje potraživanja na bazi različitih karakteristika kupaca i istorijskih obrazaca ostvarenih gubitaka. Model koji Društvo koristi zasniva se na proceni naplativosti potraživanja u odnosu na ukupnu prodaju na kraju tekuće godine. Poređenjem ova dva parametra dolazi se do procentualnog iznosa za otpis potraživanja na dan bilansa.

Obezvređenje nefinansijske imovine

Na dan izveštavanja, rukovodstvo Društva analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema Društva. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti. Razmatranje obezvređenja zahteva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

Rezervisanja po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova i jubilarnih nagrada utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i budućih povećanja naknade po odlasku u penziju. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiču na ishod procene.

Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Društvo je uključeno u veći broj sudskih sporova koji proističu iz njegovog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rešavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Pravni sektor Društva procenjuje verovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose verovatnih ili razumnih procena gubitaka. Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve neiskorišćene poreske kredite do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski krediti mogu iskoristiti. Značajna procena od strane rukovodstva Društva je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike.

Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova.

Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele. Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene odlikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

5. NEMATERIJALNA IMOVINA

000 din.

	Ulaganja u razvoj 010	Koncesije, patenti, licence i slična prava 011	Goodwill	Softveri i ostala prava 012	Ostala nemat. ulaganja	Nemat. ulaganja u pripremi	Dati avansi 017	Ukupno
Nabavna bruto vrednost na početku godine	2,347	1,221		3,404				6,972
Povećanje:	0	0	0	0	0	0	0	0
Nabavke u toku godine		0				0	0	0
Revalorizacija u toku godine								0
Smanjenje:	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktiviranje							0	0
Prodato								0
Rashodovano								0
Nabavna bruto vrednost na kraju godine	2,347	1,221	0	3,404	0	0	0	6,972
								0
Kumulirana ispravka vrednosti na početku godine	1,565	782	0	3,238				5,585
Povećanje:	234	122	0	166	0	0	0	522
Amortizacija u toku godine	234	122		166				522
Obezvređenje u toku godine								0
Smanjenje:	0	0	0	0	0	0	0	0
Kumulirana ispravka u prodaji								0
Kumulirana ispravka u rashodovanju								0
Stanje ispravke vrednosti na kraju godine	1,799	904	0	3,404	0	0	0	6,107
								0
Neto sadašnja vrednost:								0
30.06.2023. godine	548	317	0	0	0	0	0	865
								0
Neto sadašnja vrednost:								0
31.12.2022. godine	782	439	0	166	0	0	0	1,387

6. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	021	022	023	025	0267	027	029	000 din.
	Gradjevinsko zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostale nekret. postrojenja i oprema NA LIZING	Ostala pokretna imovina	NPO u pripremi	Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	Ukupno
Nabavna vrednost na početku godine	42,007	348,609	624,091	140,493	994	52,325	25,483	1,234,002
Povećanje:	0	0	9,703	0	0	34,446	0	44,149
Nabavka, aktiviranje i prenos			9,703			34,446		44,149
Procena u toku godine								0
Viškovi utvrđeni popisom								0
Promena po osnovu evalORIZACIJE								0
Smanjenje:	0	0	317	0	0	9,703	0	10,020
Prodaja u toku godine								0
Rashod u toku godine			317					317
Prenos na sredstva namenjena prodaji								0
Prenos na drugi inv. Broj	0							0
Manjkovi utvrđeni popisom								0
Aktiviranje						9,703		9,703
Nabavna vrednost na kraju godine	42,007	348,609	633,477	140,493	994	77,068	25,483	1,268,131
								0
Kumulirana ispravka na početku godine	0	274,559	268,497	27,164	290	0	0	570,510
Povećanje:	0	4,256	21,106	4,930	49	0	24,336	54,677
Amortizacija		4,256	21,106	4,930	49			30,341
Obezvredjenje								0
Ostalo - aktiviranje							24,336	24,336
Smanjenje:	0	0	284	0	0	0	0	284
Po osnovu prodaje								0
Po osnovu rashodovanja			284					284
Po osnovu prenosa na sredstva namenjena prodaji								0
Po osnovu manjkova utvrđenih popisom								0
Stanje na kraju godine	0	278,815	289,319	32,094	339	0	24,336	624,903
								0
Neto sadašnja vrednost:								0
30.06.2023. godine	42,007	69,794	344,158	108,399	655	77,068	1,147	643,228
								0
Neto sadašnja vrednost:								0
31.12.2022. godine	42,007	74,050	355,594	113,329	704	52,325	25,483	663,492

Promena krajnjeg stanja u odnosu na početno stanje revalorizacionih rezervi:

Revalorizacione rezerve	Stanje na dan 1.1. (tekuće) godine	Stanje na dan 31.12. (tekuće) godine	Efekat promene
Zemljište	21.386	21.386	0

Građevinski objekti	0	0	0
Postrojenja	39.061	39.061	0
Oprema	0	0	0
Ukupno	60.447	60.447	-0

Pri proceni zemljišta I postrojenja primenom modela revalorizacije knjiženi su odloženi porezi u prethodnim periodima.

U 2023. godini društvo nije vršilo naknadno vrednovanje zemljišta I opreme.

Kreditni kod Fonda za razvoj su osigurani hipotekama i reda na nepokretnostima Društva I to nad:

Zgrada aneksa kalupne kovačnice 1388/7/19 čija sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2022 godine iznosi 5.369 hiljada RSD.

Zgrada kalupne kovačnice 1388/7/1 čija sadašnja vrednost na dan 31. Decembra 2022 godine iznosi 24.579 hiljada RSD.

Sadašnja vrednost opreme koju je Društvo uzelo u lizing na dan 31. Decembra 2022 godine iznosi RSD 113.329 hiljada, i vodi se na kontu 025. Društvo ima isključivo finansijski lizing.

Nije bilo troškova pozajmljivanja koji su kapitalizovani.

7. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	2022 godine	30.06.2023. godine
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
Učešća u kapitalu pridruženih subjekata i zajedničkim poduhvatima		
Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i dugoročne hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat konto 0420	0	0
Minus: Ispravka vrednosti (analitika)		0
Stanje na dan 31. decembra	0	0

8. ZALIHE

	2022 godine	30.06.2023. godine
Materijal 10	95.115	108.735
Nedovršena proizvodnja 11	86.779	98.241
Gotovi proizvodi 12	14.363	14.847
Roba 13	326	653
Stalna sredstva koja se drže za prodaju 14	1.380	1.380
Plaćeni avansi za zalihe i usluge 15	3.226	21.427
Minus: ispravka vrednosti (analitika)		
Stanje na dan 31. decembra	201.189	245.283

Povećanje/(smanjenje) vrednosti nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda iskazuje se u korist ili na teret poslovnih prihoda u bilansu uspeha (Napomena 27).

Zalihe nisu založene kao instrument obezbeđenja (jemstvo) za obaveze po osnovu bankarskih kredita.

9. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE

	2022 godine	30.06.2023. godine
Potraživanja po osnovu prodaje		
Potraživanja od kupaca u zemlji 2040	35.999	21.965
Potraživanja od kupaca u inostranstvu 2050	16.268	20.450
Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u zemlji 200	52.500	79.902

Minus: ispravka vrednosti (analitika)	0	
Ispravka vrednosti potraživanja od kupaca u zemlji 2049	941	941
Ispravka vrednosti potraživanja od kupaca u inostranstvu 2059	219	219
Stanje na dan 31. decembra	103.607	121.157

Knjigovodstvena vrednost potraživanja po osnovu prodaje iskazana je u sledećim valutama:

	2022 godine	30.06.2023. godine
U hiljadama		
RSD	87.558	100.926
EUR konto 2050	137	174
Druge valute (<i>navesti ako je primenljivo</i>)		

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su:

	2022 godine	30.06.2023. godine
Stanje na dan 1. januara 2049 I 2059	0	1.160
Dodatna ispravka vrednosti	1.160	
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	0	
Naplaćena ispravljena potraživanja	0	
Storno prethodne ispravke u skladu sa MSFI 9 I obračunom kreditnih gubitaka prema martici ispravke potraživanja za tekuću godinu		
Stanje na dan 31. decembra	1.160	1.160

Potraživanja po osnovu prodaje i ostala potraživanja su nekamatonosna.

10. OSTALA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Potraživanja za kamatu i dividende 220		
Potraživanja od zaposlenih 221	1.096	602
Potraživanja od izvoznika 210		
Potraživanja po osnovu uvoza za tuđ račun 211		
Potraživanja iz komisione i konsignacione prodaje 212		
Potraživanja od zavisnog pravnog lica 218		
Potraživanja od državnih organa i organizacija 222	473	473
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak 223		
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa 224	62	76
Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju 225		
Potraživanja po osnovu naknada šteta 226		
Ostala kratkoročna potraživanja 228	494	
Minus ispravka vrednosti potraživanja iz specifičnih poslova (analitika)		
Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po opštoj stopi (osim plaćenih avansa) 270	1.739	1.555
Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po posebnoj stopi (osim plaćenih avansa) 271	29	104
Porez na dodatu vrednost u datim avansima po opštoj stopi 272		
Porez na dodatu vrednost u datim avansima po posebnoj stopi 273		
Porez na dodatu vrednost plaćen pri uvozu dobara po opštoj stopi 274		
Porez na dodatu vrednost plaćen pri uvozu dobara po posebnoj stopi 275		
Porez na dodatu vrednost obračunat na usluge inostranih lica 276		
Potraživanja za više plaćeni porez na dodatu vrednost 279	96	4.669

Stanje na dan 31. decembra		3.989	7.479
-----------------------------------	--	--------------	--------------

Zaposlenima se odobravaju kratkoročne pozajmice u skladu sa Ugovorima koji su potpisani između zaposlenog i Društva, koje se vraćaju u okviru 12 meseci od odobrenja, bez obračunavanja kamate.

11. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	2022 godine	30.06.2023. godine
Potraživanja za date zajmove u zemlji -232		
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans Uspeha 236		
Ostali kratkoročni finansijski plasmani 238		
Minus: Ispravka vrednosti (analitika)		
Stanje na dan 31. decembra		

12. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Hartije od vrednosti - gotovinski ekvivalenti 240		
Tekući (poslovni) računi 241	923	1.024
Izdvojena novčana sredstva i akreditivi 242		
Blagajna 243		
Devizni račun 244	206	
Devizni akreditivi 245		
Devizna blagajna 246		
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena 249		
Ostala novčana sredstva 248		
Stanje na dan 31. decembra	1.129	1.024

13. KRATKOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Unapred plaćeni troškovi		
Potraživanja za nefakturisani prihod		
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza		
Ostala aktivna vremenska razgraničenja 2899	2133	7.446
Stanje na dan 31. decembra	2.133	7.446

14. KAPITAL

a) Osnovni kapital

Registrovani iznos osnovnog kapitala Društva kod Agencije za privredne iznosi 2.050.829,58 evra, od čega se na novčani kapital odnosi 0 evra i nenovčani kapital 2.050.829,58 evra.

b) Upisani a neuplaćeni kapital

Društvo nema upisan a neuplaćen kapital.

U nastavku je data detaljna tabela promena na kapitalu za godinu koja se završava 31.12. tekuće godine i 31.12. prethodne godine:

	Osnovni kapital 30	Statutarne rezerve 32	Revalorizacione rezerve 330	Nerealizovani gubici i dobiti 331	Neraspoređe ni dobitak/ (gubitak)	Ukupno
Stanje 1.1.2022. godine	162.274	2	65.660	-1.171	331.628	558.393
Isplata dobiti						

Neto gubitak/dobitak 2022 godine			-5.213	-121	56.476	51.142
Stanje 31.12.2022. godine	162.274	2	60.447	-1.292	388.104	609.535
Stanje 1.1.2023. godine	162.274	2	60.447	-1.292	388.104	609.535
Neto gubitak/dobitak tekuće godine			0	0	28.914	51.142
Stanje 30.06.2023 godine	162.274	2	60.447	-1.292	417.018	638.449

Nominalna vrednost akcija je 600rsd. Društvo ima 270.455 običnih akcija. Društvo nije upisivalo akcije u izveštajnom periodu.

c) Rezerve

Statutarne i druge rezerve uključuju: rezerve za sticanje sopstvenih akcija, za poništenje preferencijalnih akcija, za pokriće budućih gubitaka I iznose 2 hiljade RSD na kraju tekuće godine.

d) Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci i gubici

Smanjenje od RSD 5.213 hiljada odnosi na realizovane revalorizacione rezerve po osnovu razlike između amortizacije na nabavnu i amortizacije na revalorizovanu vrednost postrojenja od kojih se iznos od 5,213 hiljada dinara prenosi na račun dobiti 34. Nerealizovani gubici se odnose na aktuarske dobitke/gubitke po osnovu rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju u iznosu od 121 hiljada RSD.

15. DUGOROČNA REZERVISANJA

	Troškovi u garantnom roku	Sudski sporovi	Zadržane kaucije i depoziti	Restrukturiranje	Otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade	Ostala rezervisanja	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2022 godine					4.121		
Dodatna rezervisanja					406		
Efekat diskontovanja							
Iskorišćeno u toku godine					244		
Ukidanje neiskorišćenih iznosa							
Stanje na dan 31. decembra 2022 godine					4.283		
Dodatna rezervisanja							
Efekat diskontovanja							
Iskorišćeno u toku godine							
Ukidanje							

neiskorišćenih iznosa									
Stanje na dan 31. decembra 2022 godine						4.283			

a) Rezervisanja za troškove u garantnom roku

Uobičajena praksa je da Društvo daje garanciju na svoje proizvode za period od 12 meseci. Rukovodstvo procenjuje troškove rezervisanja za buduće zahteve u garantnom roku na osnovu informacija o ovim zahtevima u prethodnim periodima, kao i na osnovu nedavnih trendova koji bi mogli nagovestiti da se informacije o prošlim troškovima mogu razlikovati od budućih zahteva. U tekućoj godini nisu rađena rezervisanja za troškove u garantnom roku, jer njihov efekat nije toliko značajan.

b) Sudski sporovi

Rezervisanja za sudske sporove se mogu odnositi na rezervisanja za određene sudske sporove koje su protiv Društva pokrenuli poverioci/kupci/zaposleni. Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj proceni rukovodstva Društva u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

Na 31. Decembar 2022. Godine, Društvo kao tuženi ima sudske procese sa zaposlenima za naknadu štete, I spor pred Prekrašnjim sudom zbog povrede carinskih propisa a kao tužilac ima sudski spor sa Jugolimpexom protiv Kopex Min I RS osnov spora utvrđivanje imovine.

Po mišljenju rukovodstva, nakon odgovarajućih pravnih konsultacija, zaključeno je da navedeni sporovi ne bi mogli dovesti do značajnijih gubitaka, te iz tog razloga nisu rađena rezervisanja za sudske sporove na dan 31. decembra tekuće godine.

c) Otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade

Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade se odmeravaju po sadašnjoj vrednosti očekivanih budućih odliva primenom diskontne stope koja odražava kamatu na visokokvalitetne hartije od vrednosti koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za penzije biti plaćene. Imajući u vidu da u Republici Srbiji ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice, korišćene su stope tržišnih prinosa na državne obveznice.

Utvrđivanje iznosa za obelodanjivanje:

1	Obaveza rezervisanja na dan 01.01.2022(početno stanje na računu 404)	4.120.471,00
2	Trošak tekuće usluge rada	120.346,16
3	Troškovi kamata	164.818,84
4	Aktuarski dobitak/gubitak	121.377,28
5	Iznos ukidanja u toku 2022 godine, ranije formiranog rezervisanja zaključno sa 31.12.2022godine	244.003,35
6	Iznos obaveze za rezervisanje otpremnine na dan 31.12.2022(krajnje stanje na računu 404)	4.283.009,93
7	Projektovani iznos rezervisanja na dan 31.12.2022godine na osnovu pretpostavki validnih 31.12.2021godine.	4.405.636,00
8	Iznos stvarno isplaćene otpremnine u toku godine	399.648,00
9	Iznos za knjiženje u okviru troška perioda / prihoda (r.br2+r.br.3+r.br4)	406.542,28

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene su:

	2022 godine	30.06.2023. godine
Diskontna stopa	5%	
Buduća povećanja zarada	10%	
Fluktuacija zaposlenih/smrtnost/oboljevanje	15%	
Izmene starosne granice za penzionisanje		
Ostalo - otpremnina po zakonu	208.078	

Za 2022. godinu utvrđena su rezervisanja u iznosu od 406.542,28 dinara, i knjiženje stavom

3310 - 121.377,28 / 406.542,28 - 4040

5450 - 285.165,00/

2881 - 60.981,34/60.981,34 - 7221

Nisu utvrđivana rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju na 30.06.23. jer se rade jednom godišnje na kraju izveštajnog perioda.

16. OBAVEZE KOJE SE MOGU KONVERTOVATI U KAPITAL

Društvo nema obaveze koje se mogu konvertovati u kapital na poslednji dan tekuće godine.

Obaveze iz prethodne godine u iznosu od 1.660 RSD hiljada i koje su se odnosile na ulaganje koje je matično društvo izvršilo u procesu privatizacije preko iznosa koji je bio obaveza investiranja u Društvo, su prenete na redovne obaveze prema matičnom društvu.

17. DUGOROČNI KREDITI I ZAJMOVI

	2022 godine	30.06.2023. godine
Finansijski kredit od:		
- banaka u zemlji 414 ukupno	72.443	72.413
Fond za razvoj 2017	0	
Fond za razvoj 2022	27.952	27.952
Halk EUR	16.425	16.412
Unicredit banka	21.400	21.383
Halk banka RSD	6.666	6.666
Erste banka		
Finansijski lizing od:		
- banaka u zemlji 416 ukupno	27.189	27.168
Intesa lizing		
Raiffeisen lizing	580	580
Unicredit lizing	26.609	26.585
Ukupno dugoročni krediti	99.632	99.582

Dospeće dugoročnih kredita i finansijskog lizinga:

	2022 godine	30.06.2023. godine
U naredne 2 godine	73.008	72.958
Između 3 i 5 godine	26.624	26.624
Preko 5 godina	0	
Stanje na dan 31. decembra	99.632	99.582

Knjigovodstvena vrednost kredita Društva izražena je u sledećim valutama:

	2022 godine	30.06.2023. godine
RSD	6.666	6.666
EUR	792	792
Ostale valute	-	-

Finansijski lizing se odnosi na opremu za proizvodnju.

Kreditni od banaka obezbeđeni su hipotekom I reda na nepokretnosti Društva (Napomena: 6).

18. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

Ostale dugoročne obaveze na dan 31. decembar tekuće godine iznose RSD 0 hiljada.

19. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	2022 godine	30.06.2023. godine
Kratkoročni krediti od banaka u zemlji 422 ukupno		
Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine od banaka u zemlji 424 ukupno	38.054	18.696

Fond za razvoj 2015		
Fond za razvoj 2017	3.041	0
Fond za razvoj 2022	11.216	5.631
Halk banka RSD	10.000	5.000
Halk banka EUR	7.039	4.689
Unicredit banka	6.758	3.376
Finansijski lizing koji dospeva do jedne godine banke u zemlji 425 ukupno	12.888	6.490
Intesa lizing		
Unicredit lizing		
Raiffeisen lizing – škoda		
Raiffeisen lizing – OKUMA	6.873	3.454
Raiffeisen lizing - TROKUT TEST		
Unicredit lizing - solarna elektrana	6.015	3.035
Ostale kratkoročne obaveze – porezi i doprinosi na zarade odloženi COVIS 19 konto 4294		
Stanje na dan 31. decembra	50.942	25.186

Ostale kratkoročne obaveze na dan 31. decembar tekuće godine iznose RSD 0 hiljada.

Knjigovodstvena vrednost kratkoročnih kredita i finansijskog lizinga Društva izražena je u sledećim valutama:

U 000	2022 godine	30.06.2023. godine
RSD	10.000	5.000
EUR	349	172
Ostale valute	-	-

Kredit i finansijski lizing su odobreni pod standardnim uslovima banka i lizing kuća, sa kamatama koje se kreću u okviru od 3% do 4.5%. Po osnovu istih nisu date hipoteke.

20. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE

	2022 godine	30.06.2023. godine
Primljeni avans u zemlji za nabavku materijala 430 deo	13.274	46.156
Primljeni avans za stalna sredstva namenjena prodaji 430 deo		
Primljeni avans iz inostranstva za isporuke 430 deo	320	2.069
Stanje na dan 31. decembra	13.594	48.225

21. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Dobavljači - matična i zavisna pravna lica – 431	34.855	86.798
Dobavljači u zemlji - 435	60.603	55.196
Dobavljači u inostranstvu - 436	51.042	39.456
Ostale obaveze iz poslovanja 439	354	160

Stanje na dan 31. decembra	146.854	181.610
----------------------------	---------	---------

Obaveze prema dobavljačima ne nose kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od avansa do 90 dana.

22. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	2022 godine	30.06.2023. godine
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada -45 ukupno	19.367	10.187
Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju - 450	13.370	6.337
Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - 451	1.407	629
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog - 452	1.905	1.771
Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca - 453	1.548	1.451
Obaveze za neto naknade zarada koje se refundiraju - 454	317	0
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju - 455	107	0
Obaveze za poreze i doprinose na teret poslodavca koje se refundiraju - 456	65	0
Odložene obaveze za porez i doprinose COVID 19- 4590	648	0
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarade na teret poslodavca koje se refundiraju		
Svega druge obaveze – 46 ukupno	341	655
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja 460	0	173
Obaveze za dividende/učešće u dobitku		
Obaveze prema zaposlenima 463	33	85
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora		
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima 469	176	397
Ostale obaveze	132	
Stanje na 44, 45, 46	19.708	10.842

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

23. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST

	2022 godine	30.06.2023. godine
Obaveze za porez na dodatu vrednost po izdatim fakturama po opštoj stopi (osim primljenih avansa) - 470	283	521
Obaveze za porez na dodatu vrednost po izdatim fakturama po posebnoj stopi (osim primljenih avansa) -471		
Obaveze za porez na dodatu vrednost po primljenim avansima po opštoj stopi -472		
Obaveze za porez na dodatu vrednost po primljenim avansima po posebnoj stopi -473		
Obaveze za porez na dodatu vrednost po osnovu sopstvene potrošnje po opštoj stopi		
Obaveze za porez na dodatu vrednost po osnovu sopstvene potrošnje po posebnoj stopi		
Obaveze za porez na dodatu vrednost po osnovu prodaje za gotovinu		

Obaveze za porez na dodatu vrednost po osnovu razlike obračunatog poreza na dodatu vrednost i prethodnog poreza -479	6.231	
Obaveze za porez na dodatu vrednost po izdatim fakturama po opštoj stopi (osim primljenih avansa)		
Stanje na dan 31. decembra	6.514	521

24. OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE

	2022 godine	30.06.2023. godine
Obaveze za akcize		
Obaveze za porez iz rezultata 481	3.479	
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke 482	26	62
Obaveze za doprinose koji terete troškove		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine 489	73	
Stanje na dan 31. decembra	3.578	62

25. KRATKOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Ostala pasivna vremenska razgraničenja 4992 pdv sadržan u primljenom avasnom računu	4.283	237
Stanje na dan 31. decembra	4.283	237

26. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2022 godine.

- Neusaglašena potraživanja ukupno iznose: RSD 0,00 hiljade
- Neusaglašene obaveze ukupno iznose: RSD 0,00 hiljade

Usaglašena su stanja sa svim bankama, i kupcima i dobavljačima sa kojima je obavljen materijalno značajan promet ili na 31. decembar tekuće godine postoje značajni iznosi potraživanja ili obaveza.

27. POSLOVNI PRIHODI

	2022 godine	30.06.2023. godine
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu ukupno	540	2.768
Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima 600	0	
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu 604	540	2.768
Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu ukupno	0	
Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu 605	0	
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu ukupno	637.859	359.219
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga matičnim i zavisnim pravnim licima 610	445.035	237.236
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu 614	192.824	121.983
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu ukupno	275.237	91.147
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu 615	275.237	91.147
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe ukupno	9.703	3.792
Prihodi po osnovu upotrebe proizvod i usluga za alat i inventar 621	9.703	3.792
Povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda 630	38.522	19.039

Smanjenje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda 631	27.880	7.094
Prihod od premija, subvencija, dotacija, donacija 64 ukupno	10.966	0
Drugi poslovni prihodi 65 ukupno	25.205	10.309
Prihodi od prodaje čeličnog otpada kao nus proizvoda u procesu proizvodnje 6591	25.205	10.309
Ostali drugi poslovni prihodi ostatak 65		
Za godinu ukupno	970.152	479.180

Prihod Društva priznat od ugovora sa kupcima po kategorijama iznosi 463.443 RSD. Nema nefakturisanog iznosa prihoda. Društvo obično ispunjava obaveze izvršenja prema kupcima danom isporuke. Priznaje se uobičajeni garantni rok od 12 meseci.

Društvo ne amortizuje inkrementalne troškove zaključivanja ugovora (ako je amortizacioni period kraći od godinu dana), kao i da apstrahuje efekat finansiranja (ako će od prenosa dobara i usluga, do momenta naplate, proći manje od godinu dana).

28. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

Nabavna vrednost prodate robe u tekućoj godini je iznosila RSD 476 hiljade rsd (2021 godine: RSD 992 hiljada rsd).

29. TROŠKOVI MATERIJALA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Troškovi materijala za izradu 511	579.684	256.563
Troškovi ostalog materijala (režijskog) 512	894	506
Troškovi goriva i energije 513	69.489	44.937
Troškovi rezervnih delova - 514	3.254	1.404
Za godinu	653.321	303.410

30. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2022 godine	30.06.2023. godine
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto) 520	130.448	57.663
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade na teret poslodavca 521	18.956	8.831
Troškovi naknada po ugovoru o delu 522	384	
Troškovi naknada po autorskim ugovorima		
Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima		
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora - 525	317	282
Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora		
Ostali lični rashodi i naknade 529	8.128	3.991
Za godinu	158.233	70.767
Broj zaposlenih prosečan	144	126

31. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Troškovi usluga na izradi učinaka 530		
Transportne usluge 531	5.169	1.727
Usluge održavanja 532	12.548	5.044
Zakupnine 533		
Troškovi sajmovi 534	131	
Reklama i propaganda 535		
Troškovi istraživanja 536	208	427

Troškovi razvoja koji se ne kapitalizuju 537		446	
Troškovi ostalih usluga 539		8.666	3.635
Za godinu		27.168	10.834

32. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2022 godine	30.06.2023. godine
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine	1.265	522
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme	58.522	30.341
Troškovi amortizacije investicionih nekretnina		
Za godinu	59.787	30.863

33. TROŠKOVI DUGOROČNIH REZERVISANJA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Troškovi rezervisanja za garantni rok		
Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava		
Rezervisanja za zadržane kaucije i depozite		
Rezervisanja za troškove restrukturiranja		
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	476	0
Ostala rezervisanja		
Za godinu	476	0

34. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

	2022 godine	30.06.2023. godine
Troškovi neproizvodnih usluga 550	3.487	23.353
Troškovi reprezentacije 551	743	757
Troškovi premije osiguranja 552	768	211
Troškovi platnog prometa 553	1.009	405
Troškovi članarina 554	541	547
Troškovi poreza 555	1.175	514
Troškovi doprinosa 556		
Ostali nematerijalni troškovi 559	641	474
Za godinu	8.364	26.162

35. FINANSIJSKI PRIHODI

	2022 godine	30.06.2023. godine
Finansijski prihodi od zavisnih i povezanih lica		
Prihodi kamata 662		
Pozitivne kursne razlike i efekti valutne klauzule 663	408	202

Za godinu	408	202
-----------	-----	-----

36. FINANSIJSKI RASHODI

	2022 godine	30.06.2023. godine
Finansijski rashodi iz odnosa povezanim pravnim licima		
Rashodi kamata 562	3.917	3.039
Negativne kursne razlike i efekti valutne klauzule 563+564	681	224
Ostali finansijski rashodi 569		
Za godinu	4.598	3.263

37. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Prihodi od usklađivanja vrednosti dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha 68 bez 683, 685, 686		
Prihodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana 683, 685, 686		
Za godinu		

38. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Rashodi od usklađivanja vrednosti dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha 58 bez 583, 585, 586		
Rashodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana 583, 585, 586	1.161	
Za godinu	1.161	0

39. OSTALI PRIHODI

	2022 godine	30.06.2023. godine
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje:		
- nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme 670	5.873	938
- bioloških sredstava		
- učešća i dugoročnih hartija od vrednosti 672		
- materijala		
Viškovi 674		
Naplaćena otpisana potraživanja 675		
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika 676		
Prihodi od smanjenja obaveza 677	1.006	12
Prihodi od ukidanja kratkoročnih i dugoročnih rezervisanja 678		
Ostali nepomenuti prihodi 679	216	6

Za godinu	7.095	956
-----------	-------	-----

40. OSTALI RASHODI

	2022 godine	30.06.2023. godine
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje: 570	5.879	
- nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme		
- bioloških sredstava		
- učešća i dugoročnih hartija od vrednosti		
- materijala		
Manjkovi		
Rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja 576	650	
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha		
Ostali nepomenuti rashodi 579	192	135
<i>Svega ostali rashodi</i>		
Za godinu	6.721	135

41. POZITIVAN/NEGATIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU DOBITKA/GUBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA

	2022 godine	30.06.2023. godine
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Prihodi od efekata promene računovodstvenih politika		
Prihodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne		
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Rashodi od efekata promene računovodstvenih politika		
Rashodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne - 5921	0	
Za godinu	0	0

42. POREZ NA DOBITAK

a) Komponente poreza na dobitak

	2022 godine	30.06.2023. godine
Poreski rashod perioda 721	6.846	3.923
Odloženi poreski rashodi perioda dug saldo 722		
Odloženi poreski prihodi perioda potra saldo 722	1.086	
Za godinu	5.760	3.923

c) Odložena poreska sredstva i obaveze

Promene na **odloženim poreskim sredstvima** prikazane su u sledećoj tabeli:

	2022 godine	30.06.2023. godine

Stanje na dan 1. januara 288		
Efekat privremenih razlika po osnovu amortizacije		
Efekat privremenih razlika po osnovu otpremnina	61	
Efekat privremenih razlika po poreskih kredita za ulaganja u os		
Efekat ostalih privremenih razlika		
Zatvaranje odložene poreske obaveze	61	
Stanje na dan	0	0

Promene na **odloženim poreskim obavezama** prikazane su u sledećoj tabeli:

	2022 godine	30.06.2023. godine
Stanje na dan 1. januara 498	19.089	18.003
Efekat privremenih razlika po osnovu amortizacije	-1.025	
Efekat privremenih razlika po osnovu promene fer vrednosti zemljišta		
Zatvaranje odloženog poreskog sredstva	-61	
Stanje na dan	18.003	18.003

43. VANBILANSNE STAVKE

	2022 godine	30.06.2023. godine
Bankarske garancija po osnovu obezbeđenja naplate carine, drugih uvoznih dadžbina i kamate i poreza na dodatu vrednost prema Upravi carine 884/894	0	
Za godinu	0	0

44. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

a) Nabavke i prodaje povezanim licima

Većinski vlasnik Društva je Ming doo Beograd, mat. Br. 07412916, u čijem se vlasništvu nalazi 86.65% osnovnog kapitala Društva. Preostalih 13.35% kapitala se kotira na berzi i nalazi se u vlasništvu raznih akcionara. Krajnji vlasnici matičnog pravnog lica su: Dragica Madžarević sa 40%, Predrag Madžarević 35%, Nemanja Madžarević 25%. Povezana lica mogu ulaziti u transakcije koje nepovezana lica možda ne bi vršila i transakcije sa povezanim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima. Odnosi između Društva i povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Sledeće transakcije su obavljene sa povezanim pravnim licima:

	2022godine	30.06.2023. godine
<i>(a) Prodaja robe i usluga</i>	445.035	237.236
Matično društvo Ming prihodi od prodaje robe 60000		
Matično društvo Ming prihodi od prodaje proizvoda 61000	444,505	236.971
Matično društvo Ming prihodi od prodaje usluge 610001	530	265
Zavisna društva		
Ostala povezana društva		

Roba se prodaje po cenama i uslovima koji bi bili na raspolaganju trećim licima.

	2022 godine	30.06.2023. godine
<i>(b) Nabavke robe i usluga</i>	329.619	111.287
Matično društvo Ming nabavka robe		

Matično društvo Ming nabavka materijala		329.619		111.287
Matično društvo Ming nabavka proizvoda				
Matično društvo Ming nabavka usluga				
Zavisna društva				
Ostala povezana društva				

Roba i usluge se kupuju u skladu sa normalnim uslovima poslovanja.

b) Stanja na kraju godine proizašla iz prodaje/nabavki roba/usluga

	2022 godine	30.06.2023. godine
Potraživanja od povezanih pravnih lica (napomena...)		
Matično društvo Ming doo	52.500	79.902
Zavisna društva		
Ostala povezana društva		
Obaveze prema povezanim licima (napomena...)		
Matično društvo Ming doo	34.855	86.798
Zavisna društva		
Ostala povezana društva		

c) Naknade članovima organa upravljanja i nadzora

Društvo nije isplaćivalo naknade članovima organa upravljanja i nadzora.

d) Krediti povezanim licima

Ne postoje krediti dati povezanim licima.

45. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

45.1 Faktori finansijskog rizika

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum. Upravljanje rizicima obavlja finansijska služba Društva u skladu sa politikama odobrenim od strane Upravnog odbora.

a) Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrednost budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta biti promenljiva zbog promena tržišnih cena. Izloženost tržišnom riziku se sagledava preko analize senzitivnosti, te s tim u vezi, nije bilo značajnijih promena u izloženosti Društva tržišnom riziku, niti u načinu na koji Društvo upravlja ili meri taj rizik.

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika, kao što sledi:

Rizik od promene kursa stranih valuta

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evro. Rizik proističe kako iz budućih poslovnih transakcija, tako i iz priznatih sredstava i obaveza u stranoj valuti.

Rukovodstvo Društva je ustanovilo politiku za upravljanje rizikom od promena kursa stranih valuta u odnosu na njegovu funkcionalnu valutu. Društvo ima potraživanja i obaveze u stranoj valuti, tako da je maksimizirana usklađenost priliva i odliva u istoj valuti radi zaštite od promene deviznih kursa.

U narednoj tabeli je prikazana izloženost Društva deviznom riziku na dan 30. jun 2023 godine:

U hiljadama RSD	EUR	RSD	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	0	1,024	1,024
Potraživanja	20,232	100,926	121,158
Kratkoročni finansijski plasmani			0

Dugoročni finansijski plasmani			0
Ostala potraživanja		7,479	7,479
Ukupno	20,232	109,429	129,661
Kratkoročne finansijske obaveze	20,186	5,000	25,186
Obaveze iz poslovanja	39,456	142,154	181,610
Dugoročne obaveze	92,915	6,667	99,582
Ostale obaveze		11,425	11,425
Ukupno	152,557	165,246	317,803
Neto devizna pozicija na 30.06.23.	-132,325	-55,817	-188,142

Rizik od promene cena

Društvo nije izloženo većem riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti s obzirom da nema većih ulaganja klasifikovanih u bilansu stanja kao dugoročne hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat ili kao finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha.

Rizik od promene kamatnih stopa

Rizik Društva od promena fer vrednosti kamatnih stopa proističe prvenstveno iz obaveza po osnovu primljenih dugoročnih kredita od banaka. Krediti primljeni po promenljivim kamatnim stopama izlažu Društvo kamatnom riziku tokova gotovine. Krediti primljeni po fiksnim kamatnim stopama izlažu Društvo riziku promene fer vrednosti kamatnih stopa.

Tokom 2023 godine, najveći deo obaveza po kreditima bio je sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za EURIBOR. Obaveze po kreditima sa promenljivim kamatnim stopama bile su najvećim delom izražene u stranoj valuti (evro).

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, pre svega za dugoročne obaveze budući da one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

U sledećoj tabeli je prikazana izloženost Društva riziku promene kamatnih stopa:

U hiljadama RSD	30.06.23	2022
Finansijska sredstva		
Finansijske obaveze	33,556	42,209
Instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom	33,556	42,209
Finansijska sredstva		
Finansijske obaveze	91,212	108,365
Instrumenti sa varijabilnom kamatnom stopom	91,212	108,365

b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik finansijskog gubitka za Društvo ako druga ugovorna strana u finansijskom instrumentu ne ispuni svoje ugovorne obaveze. Kreditni rizik prevashodno proističe po osnovu potraživanja iz poslovanja.

U skladu sa usvojenom kreditnom politikom, Društvo analizira kreditni bonitet svakog novog pojedinačnog kupca pre nego što mu se ponude standardni uslovi prodaje. Takođe, za svakog kupca je ustanovljen kreditni limit koji predstavlja maksimalni dozvoljen iznos potraživanja pre nego što se zatraži odobrenje Direktora. Kupcu čiji kreditni bonitet ne ispunjava tražene uslove, prodaja se vrši samo na bazi avansnog plaćanja.

Upravljanje potraživanjima od kupaca

Društvo je izloženo kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Društvu izmire u potpunosti i na vreme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak za Društvo. Izloženost Društva ovom riziku ograničena je na iznos potraživanja od kupaca na dan bilansa.

Potraživanja od kupaca na dan 30.06.2023. godine prikazana su u tabeli koja sledi:

U hiljadama RSD	30.6.2023	31.12.2022
-----------------	-----------	------------

Kupci u zemlji	100,926	87,558
Kupci u inostranstvu	20,232	16,049
Ukupno	121,158	103,607

Starosna struktura potraživanja od kupaca data je u narednoj tabeli:

U hiljadama RSD	Bruto		Ispravka vrednosti		Neto izloženost	
	30.6.2023	30.6.2023	30.6.2023	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022
Nedospela potraživanja	109,907		109,907	96,422		96,422
Docnja od 0 do 30 dana	11,251		11,251	7,185		7,185
Docnja od 31 do 90 dana			0			0
Docnja od 91 do 120 dana			0			0
Docnja od 121 do 360 dana			0	1,160	1,160	0
Docnja preko 360 dana			0			0
Ukupno	121,158	0	121,158	104,767	1,160	103,607

c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj ceni u odgovarajućem vremenskom okviru.

Društvo upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori finansiranja budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospeća. Društvo neprekidno procenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje poslovnih ciljeva Društva, a u skladu sa poslovnom strategijom Društva.

Sledeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 31. decembra 2022. godine:

u 000rsd	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 2 do 3 godine	Od 4 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1,129					1,129
Potraživanja	103,607					103,607
Kratkoročni finansijski plasmani						0
Dugoročni finansijski plasmani						0
Ostala potraživanja	3,989					3,989
Ukupno	108,725	0	0	0	0	108,725
Kratkoročne finansijske obaveze		50,942				50,942

Obaveze iz poslovanja	146,854					146,854
Dugoročne obaveze			73,007	26,625	0	99,632
Ostale kratkoročne obaveze	26,321	3,479				29,800
Ukupno	173,175	54,421	73,007	26,625	0	327,228
Ročna neusklađenost	-64,450	-54,421	-73,007	-26,625	0	-218,503

Sledeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 30. Juna 2023. godine:

u 000rsd	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 2 do 3 godine	Od 4 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1,024					1,024
Potraživanja	121,158					121,158
Kratkoročni finansijski plasmani						0
Dugoročni finansijski plasmani						0
Ostala potraživanja	7,479					7,479
Ukupno	129,661	0	0	0	0	129,661
Kratkoročne finansijske obaveze		25,186				25,186
Obaveze iz poslovanja	181,610					181,610
Dugoročne obaveze			72,957	26,625	0	99,582
Ostale kratkoročne obaveze	11,425	0				11,425
Ukupno	193,035	25,186	72,957	26,625	0	317,803
Ročna neusklađenost	-63,374	-25,186	-72,957	-26,625	0	-188,142

45.2. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi vlasnicima kapitala obezbedilo povraćaj (profit), a koristi ostalim zainteresovanim stranama, kao i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti. Ovaj koeficijent se izračunava iz odnosa neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala. Neto dugovanje se dobija kada se ukupni krediti (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u bilansu stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupni kapital se dobija kada se na kapital, iskazan u bilansu stanja, doda neto dugovanje.

Naime, pokazatelji zaduženosti Društva sa stanjem na dan 31.12.2022. godine i 30.06.2023 godine bili su sledeći:

U hiljadama RSD	30.6.2023	31.12.2022
Ukupne obaveze (dugoročne i kratkoročne)	366,265	345,105
<i>Minus:</i> Gotovinski ekvivalenti i gotovina	1,024	1,129
Neto zaduženost	365,241	343,976

Kapital	638,449	609,535
Racio ukupnog dugovanja prema kapitalu	0.57	0.56

Na dan 31. decembra 2022 godine i 30.06.2023 godine koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što sledi:

U hiljadama RSD	30.6.2023	31.12.2022
Obaveze po kreditima (dugoročne i kratkoročne)	124,768	150,574
<i>Minus: Gotovinski ekvivalenti i gotovina</i>	1,024	1,129
Neto dugovanje	123,744	149,445
Sopstveni kapital	638,449	609,535
Ukupan kapital	762,193	758,980
Koeficijent zaduženosti	16.24%	19.69%

45.3 Pravična (fer) vrednost

Poslovna politika Društva je da obelodani informacije o pravičnoj vrednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti. U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Društva vrši procenu rizika i u slučajevima kada se oceni da vrednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana vrši ispravku vrednosti.

Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je u datim okolnostima najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja.

46. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje Društva za 30.06.2022 godinu.

47. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični devizni kursevi Narodne Banke Srbije, korišćeni za preračun deviznih pozicija na dan 31. decembra 2022 godine i 30. juna 2023 godine u funkcionalnu valutu (RSD), za pojedine strane valute su:

	2022 godine	30.06.2023 godine	u RSD
EUR	117,3224		117,2301
USD	110,1515		107,8716
CHF	119,2543		120,0021

U Nišu, 15.09.2024.

MING KOVAČNICA AD NIŠ

Na osnovu odredbi Zakona o tržištu kapitala ("Sl. glasnik RS", br. 129/2021), Zakona o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021), i odredbi Pravilnika o sadržini, načinu i formi objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava („Sl. glasnik RS", br. 14/2012, 5/2015, 24/2017 i 14/2020) objavljujemo:

**POLUGODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU POSLOVNOG DRUŠTVA
MING KOVAČNICA AD ZA 2023. GODINU**

Polugodišnji izveštaj o poslovanju za poslovnu 2023 godinu sadrži:

1. *Opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture*
2. *Prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja društva, finansijski instrumenti koje društvo koristi za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja, upravljanje finansijskim rizicima i izloženost cenovnom, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka*
3. *Važniji događaje koji su nastupili nakon proteka poslovne godine*
4. *Informacije o otkupu sopstvenih akcija*
5. *Postojanje ogranaka*
6. *Značajniji poslovi sa povezanim licima*

1. Opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture

Puno poslovno ime	MING KOVAČNICA A.D. NIŠ
Skraćeni naziv	MING KOVAČNICA A.D.
Sedište	Niš
Adresa	Bulevar 12. Februar 95
Pravna forma	Akcionarsko društvo
Matični broj	07583176
PIB	100603457
Pretežna delatnost	2550 - Kovanje,presovanje,štancovanje i valjanje metala; metalurgija praha
Veb sajt	www.mingbgd.com
ISIN	RSMINGE49493
CFI	ESVUFR
Prosečan broj zaposlenih	126
Vrednost poslovne imovine (u 000 dinara)	1.026.482
Ukupan kapital (u 000 dinara)	638.449

Privredno društvo MING KOVAČNICA A.D. Niš, osnovano je 1856. godine kao KOVAČNICA Niš. Godine 1968. KOVAČNICA je pripojena AD Mašinskoj industriji Niš HOLDING CO Niš.

26.04.2006. godine izvršena je privatizacija istog a 23.06.2006. je upisano u registar APR-a pod matičnim brojem 07583176. Osnovna delatnost društva je kovanje, presovanje, štancovanje i valjanje metala i metalurgija praha (šifra delatnosti – 2550). Projektuju se i razvijaju metalni proizvodi namenjeni pre svega železničkoj, traktorskoj, auto industriji i rudarskoj industriji. Proizvodnja u Ming Kovačnici se odvija u dve proizvodne celine: kovanje i mašinska obrada metalnih delova.

Upravljanje Društvom je organizovano kao jednodomno. Organi Društva su: skupština koju čine svi akcionari društva i Odbor direktora koga čine tri direktora, od čega jedan izvršni direktor i dva neizvršna direktora. Organizacija društva je podeljena u nekoliko sektora: sektor komercijale, sektor razvoja tehnologije, finansijska služba, sektor pravnih i opštih poslova, održavanje, kovačnica, mašinska obrada, a svakim od navedenih sektora rukovode šefovi.

2. Prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja društva, finansijski instrumenti koje društvo koristi za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja, upravljanje finansijskim rizicimai izloženost cenovnom, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka

Ciljevi koji su na početku 2023. godine postavljeni od strane uprave Ming Kovačnice ad, a koji se odnose na rast produktivnosti, investiranja, profita, uposlenosti i poboljšanja uslova rada, kao i zadovoljstva kupaca našim uslugama i proizvodima ostvareni su, uprkos teškim ekonomskim uslovima.

U protekloj godini smo značajno investirali u proizvodnu opremu: mašine i alate, i time proširili kapacitete na nove proizvode i usluge i nova tržišta.

FINANSIJSKO STANJE DRUŠTVA:

Bilans uspeha	2022	30.06.23.
<i>Poslovni prihodi</i>	970,152	479,180
<i>Poslovni rashodi</i>	907,825	444,103
Finansijski prihodi	408	202
Finansijski rashodi	4,598	3,263
Ostali prihodi	7,095	956
Ostali rashodi	7,882	135
Dobit pre oporezivanja (AOP 1045)	57,350	32,837
Amortizacija (AOP 1020)	59,787	30,863

Trošak kamata (AOP 1034)	3,917	3,039
EBITDA (AOP 1045 + 1020 +1034)	121,054	66,739
EBIT (AOP 1045 + 1034)	61,267	35,876
<i>Neto dobit (AOP 1055)</i>	51,590	28,914

Napomena: Podaci su u 000 dinara

PROCENA STANJA IMOVINE DRUŠTVA:

<i>Bilans stanja</i>	2022	30.06.23.
<i>Ukupna aktiva</i>	976,926	1,026,482
Stalna imovina	664,879	644,092
Obrtna imovina	312,047	382,390
<i>Kapital</i>	609,535	638,449
Osnovni kapital	162,274	162,274
Rezerve	2	2
Neraspoređena dobit	388,104	417,018
Gubitak	0	0
<i>Obaveze</i>	367,391	388,033
Dugoročna rezervisanja	4,283	3,765
Dugoročne obaveze	99,632	99,582
- dugoročni krediti	99,632	99,582
Kratkoročne obaveze	245,473	266,683
<i>Ukupna pasiva</i>	976,926	1,026,482

Napomena: Podaci su u 000 dinara

Po proceni rukovodstva ne postoje značajnija potraživanja kod kojih postoji neizvesnost naplate prihoda ili mogućih budućih troškova koji mogu značajno uticati na finansijsku poziciju društva, a za ona za koja je postojalo je izvršena ispravka potraživanja.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih na dan 31.12.2022. godine i 30.06.2023. godine je sledeća:

KVALIFIKACIONA STRUKTURA	31.12.2022	30.06.2023
VSS	16	15
VS	9	8
VKV	4	4
SSS	37	35
KV	45	41
PKV	6	4
NKV	18	12
UKUPNO	135	119

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Faktori finansijskog rizika

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum. Upravljanje rizicima obavlja finansijska služba Društva u skladu sa politikama odobrenim od strane Upravnog odbora.

a) Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrednost budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta biti promenljiva zbog promena tržišnih cena. Izloženost tržišnom riziku se sagledava preko analize senzitivnosti, te s tim u vezi, nije bilo značajnijih promena u izloženosti Društva tržišnom riziku, niti u načinu na koji Društvo upravlja ili meri taj rizik.

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika, kao što sledi:

Rizik od promene kursa stranih valuta

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evro. Rizik proističe kako iz budućih poslovnih transakcija, tako i iz priznatih sredstava i obaveza u stranoj valuti.

Rukovodstvo Društva je ustanovilo politiku za upravljanje rizikom od promena kursa stranih valuta u odnosu na njegovu funkcionalnu valutu. Društvo ima potraživanja i obaveze u stranoj valuti, tako da je maksimizirana usklađenost priliva i odliva u istoj valuti radi zaštite od promene deviznih kursa.

U narednoj tabeli je prikazana izloženost Društva deviznom riziku na dan 30. jun 2023 godine:

U hiljadama RSD	EUR	RSD	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	0	1,024	1,024
Potraživanja	20,232	100,926	121,158
Kratkoročni finansijski plasmani			0
Dugoročni finansijski plasmani			0
Ostala potraživanja		7,479	7,479
Ukupno	20,232	109,429	129,661
Kratkoročne finansijske obaveze	20,186	5,000	25,186
Obaveze iz poslovanja	39,456	142,154	181,610
Dugoročne obaveze	92,915	6,667	99,582
Ostale obaveze		11,425	11,425
Ukupno	152,557	165,246	317,803
Neto devizna pozicija na 30.06.23.	-132,325	-55,817	-188,142

Rizik od promene cena

Društvo nije izloženo većem riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti s obzirom da nema većih ulaganja klasifikovanih u bilansu stanja kao dugoročne hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat ili kao finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha.

Rizik od promene kamatnih stopa

Rizik Društva od promena fer vrednosti kamatnih stopa proističe prvenstveno iz obaveza po osnovu primljenih dugoročnih kredita od banaka. Krediti primljeni po promenljivim kamatnim stopama izlažu Društvo kamatnom riziku tokova gotovine. Krediti primljeni po fiksnim kamatnim stopama izlažu Društvo riziku promene fer vrednosti kamatnih stopa.

Tokom 2023 godine, najveći deo obaveza po kreditima bio je sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za EURIBOR. Obaveze po kreditima sa promenljivim kamatnim stopama bile su najvećim delom izražene u stranoj valuti (evro).

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, pre svega za dugoročne obaveze budući da one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

U sledećoj tabeli je prikazana izloženost Društva riziku promene kamatnih stopa:

U hiljadama RSD	30.06.23	2022
Finansijska sredstva		
Finansijske obaveze	33,556	42,209
Instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom	33,556	42,209

Finansijska sredstva		
Finansijske obaveze	91,212	108,365
Instrumenti sa varijabilnom kamatnom stopom	91,212	108,365

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik finansijskog gubitka za Društvo ako druga ugovorna strana u finansijskom instrumentu ne ispuni svoje ugovorne obaveze. Kreditni rizik prevashodno proističe po osnovu potraživanja iz poslovanja.

U skladu sa usvojenom kreditnom politikom, Društvo analizira kreditni bonitet svakog novog pojedinačnog kupca pre nego što mu se ponude standardni uslovi prodaje. Takođe, za svakog kupca je ustanovljen kreditni limit koji predstavlja maksimalni dozvoljen iznos potraživanja pre nego što se zatraži odobrenje Direktora. Kupcu čiji kreditni bonitet ne ispunjava tražene uslove, prodaja se vrši samo na bazi avansnog plaćanja.

Upravljanje potraživanjima od kupaca

Društvo je izloženo kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Društvu izmire u potpunosti i na vreme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak za Društvo. Izloženost Društva ovom riziku ograničena je na iznos potraživanja od kupaca na dan bilansa.

Potraživanja od kupaca na dan 30.06.2023. godine prikazana su u tabeli koja sledi:

U hiljadama RSD	30.6.2023	31.12.2022
Kupci u zemlji	100,926	87,558
Kupci u inostranstvu	20,232	16,049
Ukupno	121,158	103,607

Starosna struktura potraživanja od kupaca data je u narednoj tabeli:

U hiljadama RSD	Ispravka		Neto		Ispravka		Neto	
	Bruto	vrednost	izloženost	Bruto	vrednosti	izloženost	Bruto	izloženost
	30.6.2023	30.6.2023	30.6.2023	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022
Nedospela potraživanja	109,907		109,907	96,422		96,422		96,422
Docnja od 0 do 30 dana	11,251		11,251	7,185		7,185		7,185
Docnja od 31 do 90 dana			0			0		0
Docnja od 91 do 120 dana			0			0		0
Docnja od 121 do 360 dana			0	1,160	1,160	0		0
Docnja preko 360 dana			0			0		0
Ukupno	121,158	0	121,158	104,767	1,160	103,607		

c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj ceni u odgovarajućem vremenskom okviru.

Društvo upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori finansiranja budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospeća. Društvo neprekidno procenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje poslovnih ciljeva Društva, a u skladu sa poslovnom strategijom Društva.

Sledeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 31. decembra 2022. godine:

u 000rsd	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 2 do 3 godine	Od 4 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno

Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1,129					1,129
Potraživanja	103,607					103,607
Kratkoročni finansijski plasmani						0
Dugoročni finansijski plasmani						0
Ostala potraživanja	3,989					3,989
Ukupno	108,725	0	0	0	0	108,725
Kratkoročne finansijske obaveze		50,942				50,942
Obaveze iz poslovanja	146,854					146,854
Dugoročne obaveze			73,007	26,625	0	99,632
Ostale kratkoročne obaveze	26,321	3,479				29,800
Ukupno	173,175	54,421	73,007	26,625	0	327,228
Ročna neusklađenost	-64,450	-54,421	-73,007	-26,625	0	-218,503

Sledeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 30. Juna 2023. godine:

u 000rsd	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 2 do 3 godine	Od 4 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1,024					1,024
Potraživanja	121,158					121,158
Kratkoročni finansijski plasmani						0
Dugoročni finansijski plasmani						0
Ostala potraživanja	7,479					7,479
Ukupno	129,661	0	0	0	0	129,661
Kratkoročne finansijske obaveze		25,186				25,186
Obaveze iz poslovanja	181,610					181,610
Dugoročne obaveze			72,957	26,625	0	99,582
Ostale kratkoročne obaveze	11,425	0				11,425
Ukupno	193,035	25,186	72,957	26,625	0	317,803

Ročna neusklađenost	-63,374	-25,186	-72,957	-26,625	0	-188,142
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------	-----------------

Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi vlasnicima kapitala obezbedilo povraćaj (profit), a koristi ostalim zainteresovanim stranama, kao i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti. Ovaj koeficijent se izračunava iz odnosa neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala. Neto dugovanje se dobija kada se ukupni krediti (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u bilansu stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupni kapital se dobija kada se na kapital, iskazan u bilansu stanja, doda neto dugovanje.

Naime, pokazatelji zaduženosti Društva sa stanjem na dan 31.12.2022. godine i 30.06.2023 godine bili su sledeći:

U hiljadama RSD	30.6.2023	31.12.2022
Ukupne obaveze (dugoročne i kratkoročne)	366,265	345,105
<i>Minus: Gotovinski ekvivalenti i gotovina</i>	1,024	1,129
Neto zaduženost	365,241	343,976
Kapital	638,449	609,535
<i>Racio ukupnog dugovanja prema kapitalu</i>	0.57	0.56

Na dan 31. decembra 2022 godine i 30.06.2023 godine koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što sledi:

U hiljadama RSD	30.6.2023	31.12.2022
Obaveze po kreditima (dugoročne i kratkoročne)	124,768	150,574
<i>Minus: Gotovinski ekvivalenti i gotovina</i>	1,024	1,129
Neto dugovanje	123,744	149,445
Sopstveni kapital	638,449	609,535
Ukupan kapital	762,193	758,980
<i>Koeficijent zaduženosti</i>	16.24%	19.69%

3. Važniji događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje Društva za 2022 godinu.

4. Informacije o otkupu sopstvenih akcija

Društvo nije sticalo spostvene akcije tokom 2023. godine.

5. Postojanje ogranaka

Društvo nema ogranke.

6. Značajniji poslovi sa povezanim licima

Ming Kovačnica ad je zavisno preduzeće i samim tim povezano sa matičnim preduzećem Ming doo Beograd, koje ima 86,65% učešća u kapitalu. Matično preduzeće obavlja plasman naših gotovih proizvoda na pre svega inostrana tržišta: Evrope, Turske, Rusije, bivše republike SFRJ. Takođe veliki deo repromaterijala nabavljamo od matičnog preduzeća koje ima potpisane ugovore i narudžbine sa inostranim željezarama. Proizvodi i roba prodaju se po cenama i uslovima koji su na raspolaganju trećim licima, po uobičajenim cenovnicima oba društva.

U toku perioda izvršene su sledeće transakcije sa povezanim licima:

a) Nabavke i prodaje povezanim licima

	2022godine	30.06.2023. godine
<i>(a) Prodaja robe i usluga</i>	445.035	237.236
Matično društvo Ming prihodi od prodaje robe 60000		
Matično društvo Ming prihodi od prodaje proizvoda 61000	444,505	236.971
Matično društvo Ming prihodi od prodaje usluge 610001	530	265

Roba se prodaje po cenama i uslovima koji bi bili na raspolaganju trećim licima.

	2022 godine	30.06.2023. godine
<i>(b) Nabavke robe i usluga</i>	329.619	111.287
Matično društvo Ming nabavka robe		
Matično društvo Ming nabavka materijala	329.619	111.287
Matično društvo Ming nabavka proizvoda		
Matično društvo Ming nabavka usluga		

Roba i usluge se kupuju u skladu sa normalnim uslovima poslovanja.

b) Stanja na kraju godine proizašla iz prodaje/nabavki roba/usluga

	2022 godine	30.06.2023. godine
Potraživanja od povezanih pravnih lica (napomena...)		
Matično društvo Ming doo	52.500	79.902
Obaveze prema povezanim licima (napomena...)		
Matično društvo Ming doo	34.855	86.798

U Nišu, 18.09.2023. godine

MING KOVAČNICA A.D. NIŠ
Direktor
Nemanja Madžarević

IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE POLUGODIŠNJEG IZVEŠTAJA ZA 2023. GODINU

Ovom izjavom, Nemanja Madžarević – generalni direktor i Marina Cvetković - šef računovodstva, izjavljuju da je, prema njihovom najboljem saznanju, polugodišnji finansijski izveštaj društva za 2023. godinu sastavljen uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva.

U Nišu, 18.09.2023.

Generalni direktor
Nemanja Madžarević

Šef računovodstva
Marina Cvetković

A handwritten signature in blue ink, likely belonging to Marina Cvetković, written below the stamp.

IZJAVA

Ovim putem izjavljujem da polugodišnji finansijski izveštaj nije revidiran, jer ne postoji zakonska obaveza.

U Nišu, 18.09.2023.

Generalni direktor
Nemanja Madžarević

